

műsora:
Rátkay Már
Napibérlet 31
297.)
Nótás kapi-
al: 50, 40, 30,
ra. Karácsonyi
Sólyom Győ-
ral. Sorozat-

Párisi divat,
szór. A buda-
legszenzáció-
Kondor Ibo-
Tompá Bé-
Premiere
zatszám: 299.)

akor Gyurko-
lonság mérsé-
zatszám: 300.)
or: Párisi di-
2-odszor. Ren-
zatszám: 301.)
Párisi divat
lszor. Bérlet-
n: 302.)

Párisi divat,
31. szám. B.

Párisi divat,
31. szám. C.

Párisi divat,
32. szám. A.

zi-műsora:
Az asszony és
hjuval.)

Román Opera

jból. I. Nono
ével.

leány.
előadás).
tat.)

eményej:

n bucsufölle-
vendégláté-
kay Márton.
b szerepét
ary című an

ártya és az
l. Egész Ko-
kártya című
Egeiről be-
etítik a ma-
ry és a kár-
átta, siesse
jegyét a 4
adásra.

Hotel Im-
ilág leghire-
Imperial.
ton, márc.

lesz a pre-
a Régi nyár
sikerű ope-
mindent el-
mít a Párisi
clég jó aján-
sikernek a
m csoda, ha
sigázott ér-
sisággal néz-
től az ope-
legnagyobb
ap kétszer
6 óraker és
nden szabad
lák játszan

SZEFVESZTŐSÉG TELEFON 1-77
Éjjeli tele-
KIADÓHIVA:
Str. B.
ELCIZETES:
Egész év:
1 levre
Négytév
Egy óra.

X évfolyam ♦ 56. szám
1929 Március 9 Szombat
♦ 5689 év I. Adá: 27 *

Ara 5 lej

KELLE

Dl. Ramaseter Róber
I. Disztér 2. Ilc. 8. Búd.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

A Keren Hajjeszód
épi az országot!

Aldozatok orvenu sziv-
vel az ujjászülető Palesz-
tina oltarán!

Bindea ur veri a zsidókat

Bindea urat, a kolozsvári sziguranca-
derék tisztviselőjét már egyszer megisz-
teltük azzal, hogy a nevet vezércikk cí-
méli használtuk. Akkoriban ezt a nevet
jól ismerték egész Erdélyben. Több erdélyi
lap és néhány folyóirat kénytelen-kellet-
ten hónapokon keresztül viselte a bélye-
get: „Cenzurat: Bindea”. Ez a „Cenzu-
rat Bindea”, amikor vezércikket írtunk
róla, azzal tette magát nevezetessé, hogy
még egyrészt hatalmas fehér ablakokat
vegyt az ama lapoknak hasábjain, amelyek
támadni merték a kormányt, másrészt az
antisemiták félhavi pamfletjében elegáns
gesztussal engedte keresztül a legvadab-
bul uszó cikkeket, amelyeknek tartalma
egyszerre legalább tíz paragrafusát meri-
tette ki a Marzescu-féle rendőrvénynek
és büntető törvénykönyvnek.

Azóta a „Cenzurat Bindea” lekerült a
lapokról, Bindea ur azonban továbbra is
ott maradt a kolozsvári sziguranca, ahol,
móta a cenzura megszűnt, úgy látszik,
nincs nagyon sok elfoglaltsága. Legalább
is erre mutat az a körülmény, hogy mel-
lékfoglalkozást keresett magának. Ez a
mellékfoglalkozás eléggé kiadós: Bindea
ur ez estu órákban, a sötétség leple alatt
veri a zsidókat. E pillanatban két fejle-
ntés fekszik ellene a kolozsvári rendő-
prefektúrán. Két esetben ugyanis a szer-
encsétlen, összevert emberek felismerték,
hogy a verekedőknek Bindea a vezérük.
Sőt a második verekedéshez egy kollégá-
ját is elvitte magával a szigurancaóli:
„Tiberiu Ramneantu” szubkomiszár urat,
aki segített Bindea urnak alaposan hely-
beahagyni a szerencsétlen zsidó járóke-
lőket.

Ennél felháborítóbb eset aligha fordult
elő az utóbbi évek rendőrkronikájában.
Milyen bizalma legyen a lakossá-
nak a hatóságokban, ha éppen hatósági
közlegek azok, akik ilyen brutális cseleke-
detekre ragadtatják el magukat? És a
legsomorubb ebben a dologban az, hogy
eddig még nem akadt senki, aki Bindea
urat mörseire tanította volna meg. A szig-
uranca nagyon jól tudja, hogy milyen
súlyos vádak terhik alkalmazottját: Bin-
dea ur azonban ennek ellenére nyugodtan
grasszál az utcán, feifüggesztésnek, vizs-
gálatnak, vagy más szankciónak azonban
h-re-hanva sincsen.

Bindea ur két említett verekedése után
förelénesen vártunk egy ideig. Hátha tör-
ténik valami. Most azonban látjuk,
hogy az egész ügy azon az úton halad,
hogy az akták szépen az irattár sü ye z-
tőjébe vándorolnak. N. kink azonban tö-
kéletesen e egünk van már ezekből az el-
tussólásokból. Éveken keresztül bántatlan-
ul menekültek meg az utcai támadások
hősei, azon a címen, hogy a hatóságok-
nak nem sikerült rábukkanniok a tettes-
sekre. A tettes, ille őleg a tettesek most
azonban megvannak s nem vagyunk haj-
landók eltérni, hogy Bindea ur társaival
minden héten egy-két zsidót elverjen s
azután a markába nevéssen, hogy ugy-
sem történhetik semmi baja.

Határozottan tudni akarjuk s ezt a kér-
dést egyenesen Joanişescu belügyi almi-
nistrernek tesszük fel, mint a sziguranca
legfőbb főnökének, hogy vajjon Bindea
urnak akít a sziguranca az adózott
polgárok pénzéből fizetnek, az-e a szolgál-
tati beosztása, hogy esetenként megverje
a zsidókat az utcán? Nem hisszük, hogy

Joanişescu miniszter urnak, akt a kor-
rupt és hatalmukkal visszaélő köztisztví-
selők ellen becsületes írtóhadjáratot kez-
dett, ez lenne a véleménye. Eppen ezért

elvárjuk, hogy a zsidóverő sziguranca-
tisztviselőknak haladékalanul utilapot köt-
nek a talpára és átadák őket az igazság-
szolgáltató hatóságoknak, amelyek ítéleté-

ből meg fogják tudni, hogy nem Ázsia
kellős közepén vannak, ahol basáskodni
lehet a kényük-kedvükre kiszolgáltatt
akosság föött.

A Népszövetség 3-as bizottsága április 15-én kezdi meg a kisebbségi kérdés tárgyalását

A győztes hatalmak a felszüléziai német kisebbség panaszát is szeret- nék elszabotálni a Népszövetségben

A Manchester Guardian szerint a döntés csalódást fog kelteni
Európa harmincmillió kisebbsége körében

Genf, március 8. A népszövetségi ta-
nács tegnap délutáni ülésén vita nélkül
elfogadták Adashi japán külügyminisz-
ter határozati javaslatát és e kompro-
mizmos megoldás értelmében Cham-
berlain angol külügyminiszterből,
Ouinones de Leon spanyol fődelegátus-
ból és Adashi japán külügyminiszterből
ideiglenes munkabizottságot alakítottak
amelynek feladata, hogy Dandurand és
Stresemann előterjesztéseit és javasla-
tait megvizsgálja és a kérdés jövő ta-
nácsülési előkészítésére további anya-
got is gyűjtsön.

A hármas bizottsághoz adandók be
április tizenötödikéig a kisebbségi
szerződések betartására kötelezett
államok esetleges e tárgyú beadvá-
nyai és megjegyzései.

A Népszövetség tagállamainak minde-
nike szintén jogosítva van fenti időpon-
tig memorandumot, vagy más beadvá-
nyt a kisebbségi kérdést illetően e
bizottság részére a népszövetségi főtít-
kárságnál átadni.

Genf, március 8. A Népszövetség fő-
titkársága a tegnapi tanácsülés hatá-
rozataként el fogja küldeni az összes ér-
deklát államoknak a március 6-án tar-
tott kisebbségi vita tanácsülési jegyző-
könyveit és közölni fogja, hogy esetle-
ges észrevételeiket április 15-ig a főtít-
kárságnál terjesszék elő.

A Le Petit Parisien genfi tudósítójá-
nak közlése szerint a tanácsai munkabi-
zottság kiküldése körül főképen a spa-
nyol delegátus személyénél voltak éles
ellentétek. Adashi és Chamberlain meg-
bizatása ügyében állásfoglalás volt, a
tanácsstagok egy részének hangulata
Scialoja olasz külügyminiszter mel-
lett, a német külügyminiszter és mások
Procope megbizatása mellett foglaltak
állást. Hosszabb ideig tartó vita után
sikerült végre a nehézségeket elhárítani
a döntés utjából, úgyhogy a kérdésnek
a személyi része nyugvópontra jut-
tott.

Beavatott helyen közölték a lapok-
kal,

hogy amunkabizottság apr. 15-ike
után néhány nappal Londonban ül
össze Chamberlain angol külügy-
miniszter kérésére, aki a közöni vá-
lasztások miatt em hagyhatja el
Angliát.

A tanács legközelebbi ülészaka előtt
a kisebbségi munkabizottság Sansebas-
tianban, illetve esetleg Madridban már

előzőleg összeül, és előkészíti a tanács-
ülésre a londoni bizottsági tárgyalás
után még feldolgozásra váró anyagot.

London, március 8. A Manchester
Guardian vezércikke azt írja, hogy a ki-
sebbségi kérdésben hozott genfi halasz-

tó határozat

csalódást fog kelteni Európa har-
mincmillióis kisebbségeiben, akik a
csalódásához hozzá vannak ugyan
edzvo, de ez a csalódás mégis keso-
rú csalódás lesz.

Stresemann meg van elégedve a tanács döntésével?

A német delgáció köréből vett érte-
sülés szerint viszont Stresemann külügy
miniszter meg van elégedve a tanács
döntésével és reményeket fűz a mog-
alakított tanácsai kisebbségi munkabi-
zottság működéséhez.

Genf, március 8. A népszövetségi ta-
nács ma délelőtti nyilvános ülésén a
penzügyi bizottság jelentésével foglal-
koztak. Ennek letárgyalása után a sváj-
ci kormány javaslata volt napirenden a
létesítendő rádióállomás ügyében, me-
lyet szükség esetén a Népszövetségnek
bocsátásának rendelkezésére.

Scialoja elnök ezután bejelentette,
hogy a felszüléziai német kisebb-
ség panaszait, köztük az Ulitz kép-
viselő őrizethe vétele miatt emelt
panaszt, a tanács a holnapi ütes
napirendjére tűzi ki.

Ezzel az egy óra hosszat tartott ülés
véget is ért.

Az olasz külügyminiszter elnöki be-
jelentésével kapcsolatban megbizható
lelyen a sajtót úgy informálták, hogy a
felszüléziai petíciók ügyében megis-
métlődtek azok a nehézségek, amelyek
a kisebbségi vita tanácsülési kitüzé-
sét megelőzték. Remélik, hogy a mai
nap folyamán közvetlen magánmegbe-
szélések révén sikerülni fog az aggo-
dalnakat eloszlatni és a kérdés nyilván-
os tárgyalásának nem lesz akadályá.

Genf, március 8. A mai nyilvános
ülést követőleg a Népszövetség ta-
nácsa zárt ülésre ült össze, amelyen a
penzügyi bizottság jelentését, a nép-
szövetségi ülészaknak legközelebb Spa-

nyolországba való áthelyezését, a Sa-
ar-vidék kormányának a népszövetségi
kölcson iránti kérését tárgyalták. Ezen-
felül ismertették az Egyesült-Államok-
nak a Népszövetséghez intézett jegyzé-
két, amelyet a hágai döntőbíróshagon
való csatlakozás ügyében intézett a ta-
nácshoz. Ez a jegyzék módosító javas-
latokat is tartalmaz a hágai döntőbíró-
ság működésére vonatkozólag, miért is
a zárt ülésen egy határozat, hogy a
kérdést a jogászbizottság elé utalják. A
jogászbizottság hétfőn ül össze a kér-
dés megvitatására, amely után a kérdés
ben Chamberlain fel fog szólalni és va-
lőszínűleg köszönetet mond az Egyesült
Államoknak érdeklődéséért.

Belgrád, március 8. A Vreme című
lap foglalkozik Stresemannak a népszö-
vetségi tanács ülésén elmondott beszé-
dével és elismeri ugyan annak mérsé-
kelt hangját, de ugyanakkor leszögezi,
hogy a német külügyminiszternek fel-
szólalásával az volt a célja, hogy a ki-
sebbségek körében a békerevizó remé-
nyét felkeltse. Stresemann a lap szerint
ezzel súlyos politikai hibát követett el,
mert a két kérdés semmiképen sem kap-
csolható össze.

Berlin, március 8. A Wolff távirati
iroda genfi tudósítójának közlése sze-
rint jól informált helyen arról értesít-
tették az ujságírókat, hogy a tanács
szombati záróülésén Ouinones de Leon
spanyol fődelegátus fel fogja kérni a
tanácsot, hogy legközelebbi ülészakát
Madridban tartsa. Az előterjesztésnek
a tanács eleget tesz és enunciólni is
fogják az erre vonatkozó határozatot.

Az idei évad legszenzációsabb operett-ujdonsága:

PÁRISI DIVAT

A „Régi nyár” szerzőinek legujabb darabjal Budapest színházi életének leg-
viharosabb sikerű ujdonsága! — Premier a Magyar Színházban:
Szombaton este. Második előadás vasárnap 6 óraker. Harmadik előadás
vasárnap 9 óraker.

Hogyan akarja a kormány európaizálni az országot?

Kolozsvár rádióleadó állomást kap, a határvizsgálatot pedig nyugat-európai mintára szervezik át

Bianu dr. sziguranca vezérigazgató szenzációs nyilatkozata az Uj Keletnek a rádiószolgálat reformjáról. A Rapid Budapestig fog közlekedni

(Oradea-Nagyvárad, március 8. Az Uj Kelet tud.) Az ország postahivatalaihoz pénteken feltűnést keltő rendelet érkezett, mely a rádióengedélyek kiadásáról intézkedik. A rendelet szerint a rádióengedélyeket a jövőben a kerületi posta igazgatók fogják kiadni egyszerűi kérvény alapján. A rendelettel kapcsolatban az Uj Kelet nagyváradi munkatársa beszélgetést folytatott a Nagyváradon időző dr. Bianu Jenő sziguranca vezérigazgatóval. Dr. Bianu Jenő érdekes nyilatkozatban számolt be a kormányról arról a szándékáról, mellyel a rádiószolgálatot országsszerte otthonosítani és úgy a művészi, mint a közigazgatási életben közhasznúvá akarja tenni.

Kolozsváron is létesítenek rádióleadó állomást

— A kormány elhatározta — mondotta dr. Bianu Jenő, — hogy Románia rádió szolgálatát arra a nivóra fogja emelni, amely a külföldi államokban már nélkülözhetetlen közlekedési eszközé tette a rádiót.

A külföldi kölcsönből egymilliárd lejt szán a kormány a rádió tökéletesítésére.

Ebből az összegből fogják felépíteni a bukaresti stúdiót, melyhez olyan programot fognak beállítani, hogy a nyugati államok összes metropolisáival versenyre menjen.

A kormány elhatározta, hogy Kolozsváron is stúdiót épít, melyhez fővárosi nivóú programról is gondoskodás történik.

Kolozsvárról közvetíteni fogják a Román Opera műsorát, de a magyaranyelvű előfizetőkről is gondoskodás fog történni, amennyiben a Magyar Színház előadásait is közvetíteni fogják. Ezenkívül koncerteket és tudományos előadásokat fognak beállítani Kolozsváron, ami bizonyára az egyetem közreműködésével fog megtörténni.

Rádió a közigazgatás szolgálatában

— De nemcsak a művészi és tudományos produkciók közvetítésére fogjuk felhasználni a rádiót Nagy szerepet szánnak a rádióknak a közigazgatási életben is. Rádiót kapnak az összes főszolgabírói, polgármesteri és községi jegyzői hivatalok, melyeknek rádión

fogják a minisztériumok rendeleteit a hét meghatározott napjain közvetíteni.

— Hogy a kormány intézkedései nyomán milyen fejlődésnek indult a rádióforgalom, azt az mutatja, hogy míg 1922-től 1928-ig, tehát 6 év alatt az országban összesen 12 ezer rádióengedélyt adtak ki,

az új kormány működésének három első hónapjában 11 ezer rádióengedélyt adtak ki.

Az új rendelet, mely teljesen a postahivatalok haláskörébe osztotta a rádiók, még jobban meg fogja könnyíteni a rádióhasználatot, mely így rövidesen általánossá fog válni.

Bianu Jenő egyébként szenzációs nyilatkozatot tett az Uj Kelet munkatársának a Rapid vonat közlekedését és a ha-

tármenti vámolásokról és utlevélrevízió kérdéséről is.

Bukaresttől Budapestig fog közlekedni a Rapid

— A Rapid vonat eddig csak Bukaresttől Nagyváradig közlekedik. A kormány nemzelkőzvé akarja tenni a vonatot és ezután már folytak is a tárgyalások a magyar kormányval. A Rapid vonat reggel 7-kor fog indulni Bukarestből és este 11 órakor Budapesten lesz. Ez az óriási teljesítmény azzal válik megoldhatóvá, hogy a vonat sem a közbeső, sem pedig a határállomásokon nem fog annyit állani, mint eddig. Biharpüspökön a vonat 5 percet áll, míg Biharkezesen egyáltalában nem tart pihenőt. Ennek a megoldása csak a mai körülmények között volna nehéz, mikor a

A természet erejével győz ifja a rheumát, köszvényt, ischiaszt.

Minden gyógyzerében kapható.
Pl. Óa kocka (szappakolás.)
Gamma-kompress (kesz iszporbörögatás.) **Leg olcsóbb házikura**, mert 30-sz. r. használható.
 Főterakat:
Mr. Ph. L. SINGER Timişoara II., Str. Tegel No. 2. (Volt Vecsey-ucca.)

vámolás és utlevél átvizsgálási műveletek egy órát vesznek igénybe. Ezután úgy a vámoias, mint az utlevélvizsgálás a vonaton fog megtörténni és pedig úgy, hogy a vonatba egyszerre szállnak be a román és magyar határőrök. A román határőrök a vonatban nézi meg az utlevelet és azután azonnal továbbítja magyar kollegájának, aki csak a magyar halár elhagyása után adja vissza az átvizsgált utlevelet az utasnak. Így az utasok sem lesznek kitéve azoknak a zaklatásoknak, amelyek eddig tönkretették az ország hírnévét a külföld előtt.

Huszonnégy óra alatt ötezer munkanélküli akadt Biharmegyében, akik Franciaországban akarnak megtelepülni

(Oradea-Nagyvárad, március 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Esőnek jelentette az Uj Kelet, hogy a kormány Franciaországba akarja kitelepíteni a munkanélküli ipari és mezőgazdasági szakmunkásokat, hogy a belföldi munka élkülségen segítsen. A rendelet csak két nappal ezelőtt érkezett meg a megyei prefektúrákhoz, amelyek a községi hivatalok útján juttatják a falusi nép tudomására, hogy a munkanélküliek Franciaországban megtelepedhetnek.

A kvándorolni akaró munkanélkülieket

eddig csak Biharmegyében írták össze. De ez a gyors összeírás is igazán tragikusán mutat rá arra, hogy Romániában a munkanélküliség olyan arányokat öltött, mely az eddig közzétett statisztikákból és jelentésekéből sem mutatkozott a teljes igazságában. Nagyváradon huszonnégy óra leforgása alatt közel ötezer jelentkező akadt, aki hajlandó mindent elhagyni Romániában és Franciaországban megtelepülni, hogy megéhesen és biztosítani tudja. És ami a legérdekesebb és az előző

kormányok agrárpolitikájára beszédes jellemző: a jelentkezők nagy százalékát földmunkások teszik ki, míg az ipari munkások jórészt tartózkodnak a Franciaországba való kitelepüléstől. Az ország különböző megyéiből még nem érkeztek be jelentések a jelentkezők számára. Mindenesetre érdekes verse y lesz ez a megyék között: látni fogjuk, hogy hol van a legnagyobb munkanélküliség és csak most fogunk igazi képet kapni az ország nyomoráról.

Komolytalan és felelőtlen kölcsöntárgyalásokkal rontják az ország külföldi hitelet

Keresztény szállodákra, vendéglőkre és állatkertre keresnek kölcsönt a londoni piacon

(Bucuresti-Bukarest, március 8. Az Uj Kelet tud.) Coutour, a Banque de Paris et des Pays Bas igazgatója tegnap délután ünnepélyes külsőségek között átnyújtotta a Banca Nationalának a Banque de France 568 millió francia frankról szóló utalványát, amely a stabilizációs kölcsön francia részletének kifizetését jelenti. Az utalványt a Banca Nationala ideiglenes elismervénnyel nyugtázta, amelyet a Casa Autonoma ma cserélt ki megfelelő összegű kölcsön kötvénycimlettel. Ezzel az aktussal Romániának a háboru óta első nemzetközi kölcsöne a realizálódás stádiumába jutott. A francia kölcsönrészlet a jövő héten követni fogja az Angliában és Amerikában, majd a többi államokban lejegyzett összegek folyósítását.

Alig történt meg azonban a tulajdonképeni nagy állami kölcsön első részének, a stabilizációs kölcsönnek a megkötése, Románia különböző testületei és magánvállalkozói valóságga megrohanták a külföldi pénzpiacot kölcsönökért. Ez a sietség nagyon érthető, hiszen a magas kamatokkal és hitelkrisissel küzdő magángazdaság tíz év óta várta egyre nagyobb türelmetlenséggel, hogy olcsó és hosszulejratu külföldi tőkéhez jusson, de ezt az igényét nem tudta ki-

elégíteni, amíg először maga az állam nem tudott külföldi kölcsönt kapni. De ezeknek a mohó kölcsönkereséseknek az a súlyos oldaluk, hogy nem vetnek számot azzal, hogy az országnak vannak sürgősebb szükségletei és olyan célokra igyekeznek külföldi tőkét keresni, amelyek könnyen kompromittálhatják Romániának alighogy visszaszerzett hiteletét.

A külföldi pénzpiacok tele vannak romániai megbizottakkal, akik kölcsönt keresnek és például egyedül Londonban négy romániai kölcsön ügyében folynak tárgyalások. Az egyik kölcsönt, 175 ezer fontot, arra akarják felvenni, hogy Bukarest centrumában a görögkeleti egyház telkén egy keresztény szállodát építsenek. A kölcsönt a görögkeleti egyház vagyonára vezetendő jelzőbekebelezés garantálna. Ugyanilyen természetű egy 260 ezer font összegűről szóló másik kölcsönkerés is, amely a patriarehátus palotájának és különböző egyházi hivatalok felépítésére szolgálna. Bukarest városa is kölcsönt akar kötni egy új városrész építésére, amihez 325 ezer font sterlingre van szüksége. Egy másik bukaresti delegáció vendéglővel, állatkerttel és más népmulatságokkal felszerelt park részére akar egy 300 ezer

fontos kölcsönt.

Ezek a komolytalan kölcsönkeresések kellemetlen impressziót keltenek külföldön, hol azt a látszatot keltik hogy Románia keresztény szállodákkal s állatkertekkel akarja megkezdeni gazdasági újjaépítését. A bukaresti sajtó azt követeli, hogy a kormány vegye szigorú ellenőrzés alá az összes új külföldi kölcsöntárgyalásokat, amelyeket magánosok folytatnak az állam hitelének rovására.

— Vádat emelnek Tuka ellen. Prágából jelentik: A Tuka-ügy vizsgálóbírója a vizsgálatot befejezte. Nézetek szerint elégendő adat áll a vizsgálat rendelkezésére, hogy ennek alapján vádat emelhesenek Tuka ellen.

Restaurant

Wertheimer Satumare, Piata Bratianu No. 14.

Elsőrendű kóser koszt. — Elvállal lakodalmakat és alkalmi banketteket.

Londonból megérkeztek a legujabb

original, 'Tweed'

kelmék kabátokra és costülmökre.

Crepelák, Charmoll-nok és Kaschák az összes divatszineken ruhákra.

Grünwald & Steiner
 rádiódivatkülönlegességek áruháza
 Piata Unirii 12.

Höfer hintőport, krémet, szappant gyógyszerár, drougeria, illatszertár árusítja

Uj könyvek

(Szépirodalom)

Arlen: Ifju szerelmesek	ára 204 lei
Benedek Marcell: Hamlet tanár ur	108
Anet Claude: A tulsó parton	153
Cherbuliez: Holdenis	102
Meta	102
Delmont: Város a tenger alatt	190
Dekobra: Guruló Vénusz	136
Erdős René: Pandya György ifjúsága	204
Roland Dorgeles: A szent Louis Hemon: Az ökölvívó	136
Locke: Uri csavargó	170
M. the sy Helén (Jön a rozson át" szerzője): Győzelmes Vénusz	25
Courths Mahler: Szind Dóra	68
Oppenheim: Kalandorok és milliárdosok	25
Romin Rolland: Mahatma Gandhi	102
Sádsi Sándor: Hanna nagy utja	119
Sardou Victoria: Teodora	102
Strindberg: Az apa; Pajtások; Jutta kisasszony	156
Wassermann: A lángész	255

Uj utakon

Markovics Rodion: Szibériai garnizon	ára 160 lei
Paleologue: Eugenia császárnő vallomásai	160
Benoit: Szerelmes ellen-ségek	160

Szép Ernő: Jó nő. (Legujabb költemények). Ára 102 lei.

Dosztojevszkij özevegének emlékiratai

A legérdekesebb regényvel vetekednek ezek az írások, amelyekben a nagy orosz író felesége feltárja előttünk Dosztojevszkij mindennapi életét, írói műhelyét és mindent, ami a költő rajongóit érdekelheti. Ára két kötetben 408 lei.

Wallace: Erőszak	ára 221 lei
Wallace: A dilettáns gonosztevő	153
Wallace: A halál angyala	163

Gárdonyi Géza műveinek gyűjteményes kiadása:

Dávidkáné	ára 136 lei
Falusi verebek	136
Pöhlölyék	136
Bor	102
Fehér Anna	102

Palie: 44 nap alatt a föld körül. (Egy cserkeszú utazása). Ára 136 lei.

Népszerű tudományos művek:

Mi a Rádió	ára 20 lei
Renan: Evangélium	289
A keresztény egyház	272

Mencken: A nők védelmében. (Házasság, szerelem stb. előítéletmentes vizsgálása ez a sziporkázóan ötleletes könyv). Ára füzve 149, kötve 204 lei.

Raul France: Az örök erdő. (Vonzó erdei séták kapcsán az ember és társadalom örök problémáját világítja meg a világhírű tudós). Ára 170 lei.

Molnár Antal legujabb zenekönyvei:

Zenekultúra	ára 187 lei
Jazz-band	119

Schidlof: Spanyol nyelvtan	ára 272 lei
Lingua: Spanyol-magyar szótár	122
Complett spanyol szótár	272

Kaphatók az Uj Kelet könyv-osztályában.

Befejeződtek a szatmári besz-din tárgyalásai

Vasárnap hirdetik ki, hogy szükségesek-e a tanukihallgatások

(Satmare-Szatmár, március 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Szerda este félkilenc órakor folytatódott a besz-din ülése, amely ezúttal a két párt ügyvivőinek utolsó összecsapásához szolgált keretül. Elsőnek Rubin Ascher óradnai főrabbi, a Freund-párt ügyvivője szólalt fel. Az első és második rabbiaválasztás ellen felhozott érveket cáfolja. Hangsúlyozza, hogy az hogy az első választásnál meg volt az 519 szavazati többség, míg a másiknál abszolút többséget nyert a Freund-párt. Igaz, hogy az első választás nem hozott kétlarmad többséget, de a tóra szerint az egyszerű többség is elegendő a rabbiaválasztásoknál. Annak a véleménynek ad kifejezést, hogy miután az alapszabályokat emberek készítették, nem pedig Isten, azok nem okvetlenül kötelezők. A Sulchán Aruch előírja ugyan, hogy respektálni kell a hitközségi rendeleteket és alapszabályokat, de csak abban az egy esetben, ha az alapszabályok szerkesztésében egy égi írettel megáldott nagy rabbi is részt vesz. Ez nem áll fenn a szatmári hitközség esetében s így a jelenlegi alapszabályok csak a hitközség vezetőségében helyetfoglaló askenázok számára lehetnek érvényesek. Bizonygálja, hogy Freund egy talpig becsületes ember, aki nem követett el semmilyen visszaélést alekai tisztségében. Kéri tehát a besz-dint, hogy helyezze vissza Freund Chaimot tisztségébe, Teutelbaum Joelt pedig ismerjék el Szatmár főrabbiának.

Rosenfeld Saul ujfehértói főrabbi három talmudi alapformából kiindulva igazolja, hogy a két rabbiaválasztás nem történt a Sulchan Aruch szellemében. A Freund-párt felsorakoztatta a jogtalan szavazók egész sorát, akiknek szavazatait sem érte el az alapszabályban előírt 66 százalékos többség. A második választás sem formailag, sem lényegében nem volt elfogadható. Rabbiaválasztásokat nem lehet privát lakásokon tartani, mert végeredményben az, hogy ki legyen Szatmár főrabbija, nem csupán a Freund dinasztia házi problémája. Az óradnai főrabbi azt állítja, hogy az alapszabályok csak akkor érvényesek, ha azok összeállításában egy nagytekintélyű főrabbi is részt vett. Nagyon téved az óradnai főrabbi, ha azt hiszi, hogy ez jelen esetben nem áll fenn. Hiszen a szatmári hitközség alapszabályait a híres Reich Ignác, a központi iroda egykori elnöke állította össze. Eszerint tehát semmi nem indokolhatja Freundék eljárását, miért is a besz-

dinnek meg kell semmisítenie mindkét rabbiaválasztást és új választás kiírásával vetni végett a haboruskodásnak.

Csütörtökön reggel Brach Juda Freund párti ügyvivő beszédével folytatódott a besz-din. Brach Juda meglepetést keltő felszólalásában a hitközség kettészakítását kérte a besz-dintől, abban az esetben, ha megsemmisítené az eddigi választásokat. A Freund-pártiak nem maradhatnak együtt a vezetőség askenázával.

Rosenberg Saul ujfehértói főrabbi nagyon kéri a besz-dint, hogy a hitközség érlelésében ne is foglalkozzék a Brach Juda által felvetett fantasztikus gondolatokkal. Ez precedenst szolgáltatana arra, hogy minden ninján külön hitközséget

alekítson.

Ezúttal Weisz Sámuel nagysonkú hitközségi elnök majdnem két óráig beszédben foglalkozik a tizenegy nap óta pergő tárgyalások minden vitás pontjával. Polemizál Brachval és felteszi a kérdést: Ha a Freund-párt nem tud együttélni az askenázokkal, miért nem kéri a hitközség kettéválasztását már az első választás előtt? Miért mentek közös listával a választási küzdelmekbe? Kritizálja a Freund-párt működését, majd befejezi beszédét, mellyel a besz-din kontradiktórius tárgyalásai befejeződtek. A besz-din vasárnap délelben hirdeti ki, hogy szükséges-e van-e tanukihallgatásokra, vagy sem.

Husvét előtt a parlament elé kerül a rendőrség és sziguranca átszervezéséről szóló törvényjavaslat

(Bucuresti-Bularest, március 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) D. R. Joanitescu belügyi miniszter legutóbbi Kolozsváron való tartózkodása alkalmával hosszasan elbeszélgetett a sajtó képviselőivel terveiről, amelyeknek keresztjével teljes reorganizáció kívánja az ország rendőrségét és a sziguranca. Annakidején elmondotta az alminiszter, hogy sokáig tanulmányozta a nyugati államok rendőri szervezeit, amelyek mintául kívánja felhasználni a román rendőrség és sziguranca tökéletesítésére való reorganizálása során. Az alminiszter munkája azóta eléggé előrehaladott stádiumba jutott. A miniszter mindenekelőtt szakbizottságokat küldött ki a tervezetkehez szükséges előmunkálatok elvégzésére, majd később a rendőrség és sziguranca minden egyes osztálya szervezetének kidolgozására albizottságokat nevezett ki.

Valószínűleg még husvét előtt sor kerül arra, hogy a törvényjavaslat a parlament elé kerüljön, annak ellenére, hogy a javaslat végleges szövege még nem készült el. A belügyi alminiszter tökéletes munkát akar végezni és épen ezért kérdőíveket küldött szét mindazoknak a személyeknek, akik szakképzettségük révén, avagy tapasztalataik és tudásuk segítségével hasznos tanácsot láthatják el a minisztert a törvény megszövegezésében.

A szétküldött kérdőív egyébként a következő kérdéseket foglalja magába:

1. A rendőrségnek általában egységeinek és államosítottainak kell-e lennie, vagy pedig belfelcsődhet valamely alkotmányosan elismert autonóm közhatal keretében?
2. Mi a hivatása általánosságban a fő rendőrségnek?
3. Ez a hivatás felosztható-e az állam és a községi rendőrségek között?
4. Az állami rendőrség vajon tisztán végrehajtható közeg kell, hogy maradjon, vagy pedig más közigazgatási megbízásokkal is felruházható?
5. Helyesebb vajjon, hogy az állami rendőrségnek egyedül legyen vizsgáló joga rendőri ügyekben, avagy más községi is megbízható hasonló hatáskörrel?
6. Az államosított rendőrségnél szükséges-e a hierarchia szemint elosztani a rendőrségi teendőket, vagy pedig minden egyes szervezetnek minden egyes esetben szabaddá kell biztosítani?
7. Ezenkívül milyen újításokat tart még szükségesnek?

A hét kérdésen kívül még négy teljesen speciális kérdés intéz a miniszter a kérdőívben. A beérkező válaszok valamint a törvényelőkészítő bizottságok érkezelteiről készült jegyzőkönyvek ki lesznek nyomtatva és egy kötetben lesznek kiadva, hogy a kormány, valamint a parlament tagjai a törvénynek a parlament elé való terjesztése előtt részletesen megismerhessék a nagyszabású problémát.

Az egyik albizottság egyébként már el is készítette a fővárosi rendőrségre vonatkozó javaslatát s ezt Joanitescu alminiszter nem sokára a kormány elé terjeszti. A munkálatok egyébként előző gyorsan haladnak előre.

— Székelési zavarok, bégörccs, puffadás, gyomorszüdülés, izgalmi állapotok, szívdégesség, félelemérzés, bódultság és általános rosszullét esetén a természetesen „Ferencz József” keserűvíz a gyomor és bélcsatorna tartalmát gyorsan és fájdalom nélkül kiüríti, a vérkeringést előmozdítja s tartós megkönnyebbülést okoz. Korunk legkiválóbb orvosai a Ferencz József vizet úgy féltik, mint nőknél és gyermekeknél teljes eredménnyel alkalmazzák. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Megnyílt!

A Nagyváradról előnyösen ismert Groszféle or. h. kóser étterem tulajdonosa Temesváron a L. oydor 11. sz. alatt újonnan alakított, modern higiénával berendezett ud. ar. helyiségben **fiókot nyitott.**
Eleső abonoma! Lakodalmak és bankettek rendezését vállalja!
Temesvár Lydosor 11. sz.
Nagyvárad Zöldfa-ucca 10.

OVAKODJATOK
A HIDEG, A NEDVESSÉG ÉS POR
VESZEDELMEITŐL
VEDJETEK
TOROKTOKAT, MELLETEKET ÉS A
TÜDŐKET A MEGHÜLÉS, TOROKFÁ-
JÁS, ASTMA, BRONSITA, INFLUENZA
ELLEN, A
VALDA PASTILLÁK
ÁLTAL, ELTÁVOLITJA ÉS LÉGYOZI A
LÉGZŐ SZERVEK ELLENI BETEGES MEGTÁMADÁSOKAT
A DOBOZ FAC-SIMILJE

KAPHATÓ MINDEN
GYÓGYSZERTÁRBAN

As Uj Kelet a...
Feszkesztő: ...
Felelős szerk: ...
Bukaresti szerk: ...
Str. Care ...
As Uj Kelet ...
torras ...

— Jövő h...
Lidia Potock...
baton és ho...
este Marosv...
kat Lidia P...
sulata. Val...
tart a társul...
köszön a p...
tól. Hétón...
tart egyetlen...
a zsidóság k...
den este a C...
közik be a...
Potockaja tá...
jedő vendég...
elővételben...
Kleinring 27.

— Ujabb s...
jetorosorszá...
Moszkvai jel...
ponti végreh...
zett tisztoga...
amelyek egy...
tartását viz...
ni. Hírek van...
gálat eredmé...
lenzék sorait...
charin sorsár...

— Frank H...
gasálási tisz...
kötetésben...
képviselőházb...
jelentette, ho...
len magasabb...
sem állott ö...
pitást nyert...
tiifikációról...
egyik osztály...
és két más...
ágba helyezt...
kijelentéseire...
ban keletkez...
ség.

— E hó v...
res légi közl...
zött. London...
ban a kormá...
tették, hogy...
kedés a szig...
zött e hó vé...
repülőgépek...
lással, 6-7...
a körülmény...
vényhözöz te...
úzhasszanak...
előtt újra v...
A kormány...
don—Délafri...
tetés felvéte...
sítésére egy...
tani lehet. A...
díg 115 repü...
bi 100 repülé...

Kimutatá...
működése 19...
tatott 900 et...
Bevételek: 9...
díjakból 13...
330, ebédék...
80.543 lei...
értéke 45.00...
költs. 2000...
kiadások és...
betegeknek...
geknek 276...
0.543 lei. N...

alásai
ások

I magyomkúti
em két óras be-
ennegy nap óla
m vitás pontja
és felteszi a kér-
nem tud együtt-
art nem kerte a
át már az első
entek közös fislá-
ekbe? Kritizálja
e majd befejezi
-din kontradik-
eződtek. A besz-
rdeti ki, hogy
gatásokra, vagy

rend-
szóló

ébként a követ-
magába:
ában egységes-
e lenne, vagy
amely alkotmá-
közhivatali ke-

rosságban a fő

at-e az állam
között?

vajjon tisztán
hogy maradjon
gatási megbíza-

hogy az állami
egyén vizsgálata
vagy más köze-
nk hatáskörrel
dórságnál szük-
nt elosztani a
y pedig minden
den egyes eset-
ostam?

ujtásokkal tart

még négy telje-
éz a miniszter
válaszok, va-
ó bizottságok
gyökörvények ki-
kötetben lesz-
mány, valamint
énynek a par-
e előtt részle-
nagyfontosságú

ébként már a
endőrségre vo-
panitescu almi-
rmány elé ter-
gyóként elő

bélgörce, puff-
almi állapotok,
bódultság és
a természetes
a gyomor és
an és fájdalom
st előmozdítja
okoz. Korunk
rencz József
öknél és gyer-
el alkalmazták.
drogériákban

I
smert Grosz-
tula jdonosa
11. sz. alatt
higiénával
egében fió-
nak és ban-
liájai
r 11. sz.
ucca 10.

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánág
za dóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség: Kaszner Rezső,
Str. Carol 81.
As Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a
törzs megjelölésével engedjük meg.

Jövő héten Besztercén szerepel
Lidia Potockaja szintársulata. Ma szom-
baton és holnap, vasárnap déltán és
este Marosvásárhelyen tart előadás-
kat Lidia Potockaja és jiddis szintár-
sulata. Vasárnap este bucsueloadást
tart a társulat, melyben végképen el-
köszön a marosvásárhelyi zsidóság-
tól. Hétfőn este Dicsőszentmártonban
tart egyetlen előadást a társulat, ahová
a zsidóság kérésére rándulnak át. Ked-
den este a Gewerbevereinban mutat-
kozik be a besztercei zsidóság előtt
Potockaja társulata. A harmón napig ter-
jedő vendégszereplésre a jegyek már
elővételeiben kaphatók a Kisbanknál,
Kleinring 27.

Ujabb számúzetések lesznek Szov-
jetországban. Berlnből jelentik:
Moszkvai jelentés szerint a szovjet köz-
ponti végrehajtó bizottsága ugyne-
zett tisztogató bizottságokat alakított,
amelyek egyes vezetőemberek magatartását vizsgálat tárgyává fogják ten-
ni. Hírek vannak arról is, hogy a viz-
gálat eredményeképpen a jobboldali el-
lenzék soraiból többen Trozskij és Bu-
charin sorsára fognak jutni.

Frank Heinóval egyetlen belga ma-
gasállású tisztviselő sem volt össze-
kötöttesben. Brüsszelből jelentik: A
képviselőházban a miniszterelnök be-
jelentette, hogy Frank-Heinóval egyet-
len magasabb állású állami tisztviselő
sem állott összekötöttesben. Megállá-
pítást nyert, hogy Frank-Heine misz-
titkációról csak a titkos rendőrség
egyik osztályának főnöke tudott, akít
és két más detektivet, más szolgálati
ágra helyeznek át. A kormányelnök
kijelentéseire a vizsgálattal kapcsolat-
ban keletkezett állhrek miatt volt szűk
ség.

E hó végén megindul a rendszer-
es légi közlekedés Anglia és India kö-
zött. Londomból jelentik: Az alsóház-
ban a kormány részéről tegnap bejelen-
tették, hogy a rendszeres légi közle-
kedés a szigetország és Angol-India kö-
zött e hó végére megindul. Az utat a
repülőgépek többszöri közbenjárásával
léssal, 6-7 nap alatt tehetik meg. Ez
a körülmény lehtővé teszi, hogy a tör-
vényhozó testületek tagjai is Indiába
utazhassanak s még a választások
előtt újra visszatérhessenek Angliába.
A kormány kilátásba helyezte a Lon-
don-Délafrika közötti légi összeköt-
tetés felvételét is, melynek rendszere
sítésére egy éven belül szintén számí-
tani lehet. A légügyi miniszterium ed-
dig 115 repülőteret építettett és továb-
bi 100 repülőter létesítését vette tervbe

Kimutatás a „Marpe Lanefes“ Egyet
működése 1929. év február hóról. Kiosz-
tatott 900 ebéd, 208 liter tej, 8 liter bor.
Bevételek: 900 ebéd à 50, 45 000, tag-
díjakból 13 610, betegek hozzájárulása
330, ebédek megváltása 1193, összesen
60 543 lei. Kiadások: Kiosztott ebédek
értéke 45 000, ételhordásért 4017, igazg.
költs. 2000, jutalékokra 2828, konyhai
kiadások és főzés 2123, tejszámla városi
betegeknek 1345, segélyek városi bete-
geknek 2763, egyenleg 467, összesen
60 543 lei. Neumann Mórné elnök.

A mexikói kormány agyonlövötte
a főváros rendőrfőnökét

Mindkét részen rengeteg halottja és sebesültje van a mexikói
forradalmi harcoknak

London, március 8. Washingtoni je-
lentés szerint a mexikói harcoknak mind-
két részen rengeteg halottja és sebesültje
van. Különösen heves összecsapások vol-
tak a kormánycsapatok és a felkelők kö-
zött Veracruz birtokáért, amely még a
felkelők kezén van.
El-Pazóból jelentik, hogy az amerikai
kormány engedélyt adott az északi fron-
ton a mexikói kormánycsapatok kétezer
főből álló seregének, hogy amerikai te-

rültre léphessen, mert kapcsolataikat a
többi szövetséges haderőkkel csak ilyen-
képen tudták visszaállítani. Ezek a zászló-
aljok most Juarez irányából hátra akar-
ják támadni a forradalmárokat, akik
mint a jelentésekből kitűnik, egyes álla-
mokban még erősen tartják magukat.
London, március 8. Mexicó-Cityből je-
lentik, hogy a főváros volt rendőrfőnö-
két a rögtönítélő bíróság ítélete alapján
agyonlőtték. A volt rendőrfőnöknek az

volt a bűne, hogy a felkelők részére a
főváros környékén híveket toborzott.

Washington, március 8. A mexikói ha-
lálrról érkező hírek nem igazolják a kor-
mány kiadott hivatalos közleményeit a
felkelők felett aratott fölényes győzel-
mekről. Az északi tartományokban még
mindig a felkelők a hatalom és a kor-
mánycsapatok ut semmiféle sikert a for-
radalmárokkal szemben nem értek el.

A szenátus megszavazta
a kommercializálási törvényjavaslatot

(Bucuresti-Bukarest, március 8. Az
Kelet tud.) A szenátus ülésén Mosoiu
tábornok a katonai nyugdíjak felemel-
ését kéri.

Nisztor azegyesületi ünnepekről be-
szél és Bukovina megfelelő képviselété-
sét kívánja ezeken az ünnepeken.

Ezután folytatják a kommercializálá-
si törvényjavaslat vitáját.

Madgearu ipar- és kereskedelmi mi-
niszter szözlal fel, aki szerint az 1924-es
kommercializálási törvény a tények
félreismerése alapján készült, hiszen
mégcsak leltárt sem vettek fel az álla-
mi javakról. Most összegyűjtötték a
szükséges anyagot. A liberálisok a bá-
nyatórvényrel, víztörvényrel és más
hasonló törvényekkel nem tettek egye-
bet, mint liberális koncepcziókat törvé-
nyesítettek, hipokrita manifesztációk ki

séretében. Így történt a grivitzi gáz-
nál stb. A külföldi tőke be fog jönni és
az ország gazdasági élete fejlődésnek
fog indulni.

A szenátus ezután megszavazta a tör-
vényjavaslatot részleteiben is.

A kamara ülésén Adam tiltakozik
ama vád ellen, hogy ő baptista.

Mihaescu kérdezi a közlekedésügyi
minisztert, hogy hogy áll a CFR árlej-
téseinek ügye?

Dandus a középiskolai tanárok parla-
menti blokkjának kívánságait tolmá-
csolja.

Zaharia a Prut folyó szabályozásáról
beszél.

Alevra tábornok közlekedésügyi mi-
niszter kijelenti, hogy a szabályozási
munkák a háboru után nehezen halad-

tak előre, mert a háboruban sok kár
érte a töltéseket. Ugy a CFR, mint a vi-
zi utak újjáépítésre szorulnak.

Saveanu saaten a Prut csatornázásá-
ról beszél, kapcsolatban Bukovina kin-
eseinek értékesítéséről és a lengyel-ro-
mán gazdasági kapcsolatok kimélyítésé-
ről.

Finasovici a lengyel megítvá-
sát kéri egy vasuti konferenciára, a
mely a két ország közlekedési problé-
máit rendezné.

Ezután folytatták a csendőrség újjá-
szervezéséről szóló javaslat tárgyalását.

Jorga haladást lát a javaslatban és
kéri, hogy a csendőrség többé ne nyer-
jen alkalmazást a politikában.

Rascanu elfogadja a javaslatot. Fog-
lalkozik a csendőrség feladataival.

Hogyan nőült és hogyan gyó-
gyult ki örültségéből Sie Tajvije, a
szatmári félbolond. Ezen a címen az el-
mult héten cikket közöltünk, mellyel
kapcsolatban most Schwartz Sámuel
Hajdunánásról (Magyarország) levelet
intéz szerkesztőségünkhez. Schwartz
Sámuel annak közlését kéri, hog lányá
ról Sie Tajvije, aki a szegénysorsu
lányt feleségül vette, azt a hirt terjesz-
tette, hogy örült. Schwartz Sámuel azt
jelenti be levelében, hogy lányát Szat-
máron tették betegé és eszméletlen
állapotban hozták haza Hajdunánásra.
A lány már makkegészséges és nem
örült, csak a könnyen végzetessé vál-
ható házassági kaland viselte meg kissé

Április elsején átadják a közfor-
galomnak a Bukarest-Budapesti tele-
fonvonalat. Budapestről jelentik: A
postalgazgatósághoz Bukarestből ér-
kezett közlés szerint a Temesvár-Bu-
dapest és a Bukarest-Budapest köz-
vetlen telefonvonalakat április elsején
át lehet adni a közforgalomnak. Há-
rom perces beszélgetés ára Temesvár-
Budapest között három és fél arany-
frank. Bukarest és Budapest között öt
aranyfrank lesz. A beszélgetési idő
ben semmiféle korlátozás nincsen és a
vonalak éjjel-nappal a közönség ren-
delkezésére fognak állani.

Eljegyzés. Gruber Terus, Moisei
és Jungreisz Fülöp, Zilah, jegyesek. —
Minden külön értesítés helyett.

Goldstein Piroska, Kraszna, Gold-
stein Miklós, Oradea, jegyesek. Min-
den külön értesítés helyett.

Spitzer Babi és Lusztig Márton
(Oradea) jegyesek. — Minden külön
értesítés helyett.

Figyelmeztetés pászka-előjegyzés
ügyben. Figyelmeztetjük a pászkafo-
gyasztó közönséget, hogy pászka-
ségletét március végéig jegyeztesse
elő a hitközség Str. Dubalarilor 1 sz.
a. titkári hivatalában. — Az aut. orth.
izr. hitközség Pászkaügyi Bizottsága.

A Garabonciás, Erdély egyetlen
nívós, gazdagon illusztrált vicclapja 5.
számában szenzációs paródiát közöl a
Néppárt tragédiájáról, politikai szati-
rákat mond Bölcs Nánán a Metropolis
ban, Emánczy Pálné a nők választójo-
gáról. Nagyszerű a Garabonciás kon-
feránsza az irodalompartólásról, a sz p
ségversenyről, Ökletes, aktuális vic-
cek, rajzok, sport-humor, viccpályázat
stb. teszik élvezetessé a tartalmas, mi-
vós vicclapot, amelyik minden tőzss-
dében és lapárusnál kapható.

Mint értesülünk, az általánosan köz-
ismert Beck pótkávégyáros: Beck
Jenő, az édesatyja által ezélett 42 év-
vel alapított pótkávégyárat ismét üzem-
be helyezte. Az ujonnan üzembehelye-
zett gyár új, modern gépekkel lett fel-
szerelve. Modern berendezésénél fog-
va a legjobb minőségű pótkávé képes
előállítani. A kitűnő gyártmányu Beck
pótkávé minden zsidó háztartás ré-
szére megbízható koscher. Lapunkban
megjelent hirdetésére felhívjuk a há-
ziasszonyok és olvasóink figyelmét.

Befagyott a Balti-tenger. Kopen-
hágából jelentik: A tartós shideg miatt
a Balti-tenger a német partok irányá-
ban teljesen befagyott. A szigetek és
a part között hatvan kilométernyi mély
ségben gyalog járnak az emberek. A
jég a part közelében olyan erős, hogy
teherautómbilok is rámehetnek. Euró-
pa nyugati részéről s az Atlanti-óceán
ról szélviharokat jelentenek. A szélvi-
harok különösen erősek az Atlanti-óce-
án amerikai partján. Newyorki jelen-
tések szerint ottan tegnap százkilomé-
teres gyorsaságu északnyugati szél
tombolt. A kikötőben sok hajó meg-
sérült. A Van Dyck nevű nagy hajó zá-
tonyra került. Sok kemény és torony
ledőlt és a brooklini álmomás tetejét
egészen lesodorta a szélvihar. A bu-
dapesti meteorológiai intézetprognózi-
sa szerint tulnyomóan száraz időjárás
várható, éjjeli fagygal és a légáramlás
esillapodásával.

Véres verekedés Berlinben a nem-
zeti szocialisták és a kommunisták kö-
zött. Berlinből jelentik: Heideban a
nemzeti szocialisták és kommunisták
között, a nemzeti szocialisták ülésén vé-
res verekedésre került a sor. A vereke-
dés alkalmával két nemzeti szocialistát
és egy kommunistát oly súlyosan sebesít-
tek meg, hogy a helyszínen kiszem-
vedtek.

A Blumenstein-per tárgyalása. Pá-
risból jelentik: A Blumenstein-féle köt-
vényhamisítási perben ma folytatják a
tárgyalást. Huszonhét vádlott közül
csak tizenegy jelent meg. A tárgyalá-
son felolvasták Blumenstein levelét a
magyar igazságügyminiszterhez, amely
ben kártérítés fizetésére kötelezi magát.
Az elnöknek azon kérdésére, hogy meg-
kárósította-e a magyar államot, Blu-
menstein azzal válaszolt, hogy nem.
Annakidején beismerését a börtönben
írta alá, még pedig presszió alatt, mert
ettől függött szabadlábrahelyezése.

Ujabb selyempanama történt Kolozsváron

A Lyonnise selyemgyár munkásai lopják a gyár áruit és eladják a lopott árut a kolozsvári piacon

(Cluj-Kolozsvár, március 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári Lyonnise selyemgyár, mint annakidején megírtuk, beszűntette működését és munkásainak nagyrészt is elbocsátotta. A gyár azóta fizetési kötelezettségét is bejelentette és most folytatja kiegészítő tárgyalásait a hitelezőkkel. A gyár igazgatósága, mely az egyre veszedelmesebb méreteket öltő csempészést és rossz konjunktúra következtében nem tudta raktárát kiüríteni, most meglepő feljelentést tett a rendőrségen. A gyár raktárát ugyanis hónapok óta tolvajok foszogatják.

A kolozsvári rendőrség a harmadik területi kapitányság vezetőjét, Muresan

komisszárt bizta meg a nyomozással. A komisszár még az elmúlt éjjel folyamán letartóztatta a gyár három munkását, akik kihallgatásuk során beismerték, hogy hónapok óta követik el lopásaikat a gyár raktárából. A gyár igazgatóság a leltár alapján most vizsgálja felül árukészletét, hogy megállapítsa a lopás által okozott károkat. A nyomozást vezető komisszár szerint a kár horribilise rughat föl, mert a tettesek Imre Sándor, Boier Gusztáv és Szöcs László munkások eddig is több nagyobb lételemet ismertek be.

Az újabb selyemgyű, mely a nemrég leleplezett csempészéshez máso-

diknak társul, méltó felháborodást kelt komoly kereskedő körökben. A rendőrségnek erélyes nyomozást kell kezdenie, hogy azoknak kilitét is kiderítse akik a tolvaj munkásoktól az árut megvásárolták, mert a selyemmel való üzelmek nemcsak az ország selyem iparát teszik tönkre, de hatalmas károkat okoznak a komoly kereskedőknek, akik árukészleteiket a lopott és csempészett selymek elterjedése miatt nem tudják eladni.

— Vilmos excsászár loyálisan viselkedik Hollandiával szemben. Hágából jelentik: A kamara mai ülésén a miniszterelnököt a német excsászár bizonyos politikai jellegű nyilatkozatai miatt, interpellálták. A belügyminiszter a távollévő miniszterelnök helyett az interpellálónak azt a választ adta, hogy az excsászár betartotta a holland kormánytól azon ígéretét, hogy nem avatkozik politikába és nem támogat semmiféle propagandát. Az excsászár tett ugyan külföldi lapok részére néha talán megütőzést is keltő nyilatkozatokat, de a kormány értésére adta, hogy e magatartást sem helyesli s azóta e kijelentések is megszűntek. Az excsászár loyálisan viselkedik s nincs szükség vele szemben semmiféle represszáliákra.

— A repülőgépek ezután szikratávírral gyújthatnak föl reflektorokat a repülőtereken. Newyorkból jelentik: A new-yersei államban levő Dewari repülőterén sikerrel próbálták ki egy automatikus berendezést, amely abban áll, hogy az éjjeli sötétségben közeledő repülőgép szikratávírral utján tudja fölgujtani a leszállásra kiszemelt repülőter reflektorait. A nagyjelentőségű találmányt rövidesen bevezetik Amerika többi repülőterein is.

— Uj formában és 20 oldalon jelenik meg az Uj Kor március 15-iki száma. Az Uj Kor — Neue Zeit című temesvári cionista hetilap március 15-én új formátumban és az eddiginél sokkal nagyobb terjedelemben hagyja el a sajtót. A különben teljesen reorganizált hetilap új szerkesztősége azt a célt tűzte ki maga elé, hogy az Uj Korban az erdélyi és bánágsági zsidóság kéthetenként — minden hónap 1-én és 15-én — pontos és kimerítő információt nyújtson az összes társadalmi eseményekről. A reorganizált Uj Kor élére Veres Ernő gyárigazgató felelős szerkesztőn és a régebbi szerkesztői bizottságon kívül, a fiatalabbi cionista gárda két tagja: Löbl Henrik és Fried Miksa kerül még szerkesztői és. Sándor Bözsi titkári minőségben.

Szeszgyárcso, szeszfüzők
nem nélkülözhetik
A szeszgyártás
kézikönyvét

A legrészletesebb, legérthetőbb módon megírt szakmunka. — Szerkesztők: Dr. Herics Tóti Jenő és Osztróvsky Antal műgyeremi magántanárok. — Ara fuze 1100, kötve 130 lej. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában.

— Ma este van a Menzabál. A kolozsvári egyetemi hallgatók Menzabálja ma este van a Metropoiban. A bál iránti általános érdeklődés nagy sikert biztosít a Menzának és kedélyes mulatságot a közönségnek. A Menza vezetősége ismételtel felelőri az urakat, hogy estélyi ruhában sziveskedjenek a bálon megjelenni. Kóser kosztól gondoskodás történt.

— Sztalin helyzetét megingottnak tekintik. Berlinből jelentik: Moszkvából érkezett jelentések szerint Sztalin helyzete a kommunista pártnak most folyó lértelkezletén napról-napra megrendültebbnek tekinthető. Hír szerint az elnökség Kalinin-csoportja föl szolította Sztalint, hogy változtassa meg politikáját, vagy mondjon le. Berlini vélemények szerint Sztalin bukása föltétlenül nagy válságnak jelentené kezdetét a mai orosz kormányzatban.

— Pilsudszky marsall ellen becsület sértésért pert indítanak Lengyelország volt hadügyminiszterei. Varsóból jelentik: Gróf Szepticky, Lengyelország volt hadügyminisztere, nyílt levélben szólította fel Pilsudszky marsallt, hogy konkrét formában közölje azt a sértő vádját, hogy Lengyelországnak előbbi hadügyminiszterei megdézsmáltak reszortjuk pénztárát és az eltulajdonított pénzt kokottokra költötték. — Szepticky gróf ugyanakkor kérdést intéz az előbbi hadügyminiszterekhez, az iránt, hogy milyen lépéseket készülnék tenni Pilsudszky féltreérthetetlen vádjának visszautasítása érdekében és kijelenti, hogy ha elégtételt nem kap, becsületsértés címen pert indít Pilsudszky marsall ellen.

EGYESÜLETI ÉLET

A temesvári somérbarátok műsoros táncestélye. Az elmúlt szombaton este tartotta meg a temesvári somérbarátok köre jól sikerült táncmulatságát a Vigadó nagytermében. Az estély iránt óriási érdeklődés nyilvánult meg. Az estély és az egyes számok művészi megrendezésében először 6 munkát fejtett ki Bing Árpád somérparancsnok. A műsort Strusz Béla prólógja nyitotta meg. Utána Heine nek Belsazar című versét hozták színre, valóban kifogástalan művészi kiállításban. Ebben a játékban a rendező Bing Árpád és Schön Sándor kitűnő somér szavalókönyvszával nyújtottak felejthetetlen élményt. Králynői szerepében és táncával szép sikert aratott Déznai Baba. A zsidóleány szerepében és ugyancsak művészi táncával valóságos frappírozta a közönséget Kaufmann And. Keleti táncokkal őszinte sikert arattak: Scheer Vera és Évi, Weil Baba, Schön Kató, Müller Magda. A király szerepében jól megállotta helyét Képec Oszkár. A palesztinai hórákban szerepeltek Scheer Vera és Évi, Weil Baba, Pollák Józsa, Müller Magda, Friedländer Jenő, Singer Aron, Ehrenwald Béla, Fuchs Zsigmond. A konferanz szerepét Grosz Sándor töltötte be.

Az Erdélyi Zsidó Arvagondozó égisze alatt működő zsidó iparos segédek és tanoncok egyesülete „Hitachut Ha-avoda” rendszeres kultúr-előadással során e hó 10-én vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Koh Hilel fog előadást tartani „A palesztinai szövetkezetek” címmel a tanoncotthon nagytermében, Str. Paris 36. alatt. A zsidó iparos ifjuság köréből vendégeket szívesen látunk. Belépődíj nincs.

Elmarad a talmudisták purimspielje. A kolozsvári talmudisták március 9-re, 10-re, 16-ra, 17-re és 19-re hirdett purimspielje több szereplőnek megbetegedése következtében halasztást szenved.

Hirdessen az Uj Keletben

Szerezzen örömet gyermekének!

Rendelje meg a legterjedtebb zsidó ifjusági folyóiratot, a

Remény-t

megjelenik egyszer havonta.

Tartalmaz mesét, regényt, színdarabot, verset. Cserkész és rejtvényrovat.

Előfizetési ára:

egy évre 240 lej
egy fél évre 130 lej.

Előjegyzések csakis az Uj Kelet könyvosztálya útján eszközölhetők. Kérjen mutatványszámot 10 lej értékű levélbélyeg ellenében.

Színház-Művészet

A Román Opera munkáseelőadásokat rendez.

A kolozsvári szakszervezetek közlik: A kolozsvári munkásság kulturfejlesztésének nevezetes szakához érkezett. A Román Opera igazgatósága és a kolozsvári helyi Szaktanács között megállapodás jött létre, melynek alapján a Román Opera minden hétfő este munkáseelőadásokat rendez. Ez előadások keretében színre kerülnek az Operában mindazok a zeneművek, amelyek az Opera rendes műsorát képezik, azzal a különbséggel, hogy a munkáseelőadások helyaráj 60-70 százalékkal olcsóbbak, mint a rendes előadásoké. A kolozsvári munkásság a legmagyobb hálával és köszönettel adózik a Román Opera igazgatóságának, hogy ily módon teszi lehetővé a munkások kulturájának fejlesztését, mert a színpadi művek között az operaelőadások azok, amelyek a legalkalmasabb és leghatékonyabb kulturafejlesztési eszközök. Ezért ezúton is felhívjuk elvtársaik és minden munkástársunk figyelmét arra, hogy ezeket az előadásokat mentől nagyobb számban látogassák, annál is inkább, mert a kedvezményes jegyek a munkások családtagjaira is vonatkozik.

Március 11-én, hétfőn este pontosan fél 8 órai kezdettel színrekerül a Székvillai borbély című opera. — Az előadás megkezdése után az ajtókat bezárják, hogy a későjövők az előadást ne zavarhassák.

Jegyek előre válthatók: a Romániai Népszava kiadóhivatalában (Str. Memorandului 21.) és a szakszervezet titkárságainál, hétköznapokon d. a. 11-12 óráig és d. u. 4-7-ig, vsárnap d. a. fél 11-12 óráig. — (A hétfői előadásra szóló jegyek ez alkalommal csak a Román Opera pénztáránál válthatók.)

A Magyar Színház műsora:

Szombat d. u. 5 órakor: Nótás kapitány. (Mozihelyárrakkal: 50, 40, 30, 20 és 10 lej egy jegy ára. Karácsonyi Ilivel, Kun Magdával, Solyom Gyözövel, Ihász Aladárral. Sorozatszám 298.)

Szombat este fél 9 órakor: Párisi divat (Operettujdonosság először. A budapesti színházi évad legszenzációsabb sikerü ujdonsága. Kondor Ibo-lyával, Betegh Bébivel, Tompa Bélával, Ihász Aladárral. Première bérlet 32. szám. Sorozatszám: 299.)

Vasárnap délután fél 3 órakor Gyurkovics fiuk. (Operettujdonosság mérsékelt helyárrakkal. Sorozatszám: 300.)

Vasárnap délután 6 órakor: Párisi divat. (Operettujdonosság 2-odszor. Rendes helyárrakkal. Sorozatszám: 301.)

Vasárnap este 9 órakor: Párisi divat. (Operettujdonosság 3-adszor. Bérlet-szünetben. Sorozatszám: 302.)

Hétfőn este fél 9 órakor: Párisi divat. (4-edszer. Napi bérlet 31. szám. B. Sorozatszám: 303.)

Kedden este fél 9 órakor: Párisi divat. (5-ödször. Napibérlet 31. szám. C. Sorozatszám: 304.)

Szerdán este fél 9 órakor: Párisi divat. (6-odszor. Napibérlet 32. szám. A. Sorozatszám 305.)

A Nemzeti Színház és a Román Opera heti műsora:

Szombat: Crina.
Vasárnap délután: Aida.
Vasárnap este: Két eladó leány.
Hétfő: Traviata. (Gyermekelőadás).
Kedd: A kardinális. (Bemutató.)

Pirquet b...
kosságával...
terjedt el az...
a világhírű...
nek össze...
Pirquet egy...
áldozta let...
ezelőtt az in...
onvosi meg...
ruziók révén...
lőszert ism...
tetterőt a v...
léve Bócsb...
diának sze...
később önn...
nyes hír te...
hogy a szer...
képességeit...
A csodás n...
Pirquet a l...
lett birtok...
emberi szer...
gát, felgyu...
rázhatalma...
ennek letel...
panás. Pir...
a pusztító...
és a szörn...
dése elől m...
ogytúl, aki...
tea élvezeté

Nyilvánva...
tragikus ha...
matikusán...
márbőr” cí...
tát variálja...
sége rejte...
elzárkózott...
mészettud...
híni egy f...
ben, amely...
teáját felru...
donesetre m...
amelyben a...
nagy elmé...
korszakán...
képződik.

Pirquet a...
gyobbjai kö...
fogalnak há...
meküket cse...
mentette az...
mánya, reve...
körökre vik...
becsülés oly...
hogy illeték...
ságot is fel...
végté ebb...
a diósóság...
a megsemm...
Mi lehetett...
rasztó mun...
tokzatos fl...
hogy bírtel...
6, aki mind...
nek, a hala...
tette? Az

Te
Rep

A szent tea

Pirquet bécsi orvosprofesszor öngyógyításával kapcsolatban fantasztikus hír terjedt el az indusok szent teájáról, amely a világhírű gyermekgyógyász életerejének összeomlását idézte elő. Eszerint Pirquet egy merész tudományos kísérlet áldozata lett. A professzor husz évvel ezelőtt az indián törzsek között végzett orvosi megfigyeléseket és az ottani kuruzsok révén állítotag egy olyan kuruzs-főszert ismert meg, amely az emberi tetlertől a végtelékig felkocozza. Visszatérve Bécsbe, kísérletezni kezdett az indiánok szent teájával és a szer hatását később önmagán is kipróbálta. A regényes hír terjesztői azt is tudni vélik, hogy a szent tea korbácsolta fel Pirquet képességeit és avatta nagynevű tudóssá. A csodás növénynek azonban, amelyet Pirquet a legnagyobb titokban tenyészített birtokában, végzetes hatása van az emberi szervezetre: megacglozza az energiát, felgyújtja a munkakedvet, de varázshatalma csak bizonyos ideig tart s ennek letelével beáll a teljes összeroppanás. Pirquet kétségbeesve látta, hogy a pusztító mérgei tönkretette a szervezetét és a szörnyű következmények beteljesedése előtt menekült a halálba feleségével együtt, aki szintén hozzászólt a szent tea élvezetéhez.

Nyilvánvaló, hogy a Pirquet-házaspár tragikus halálának ez a magyarázata romantikusan önkényes és Balzac „Szamárhör” című regényének alap gondolatait variálja. Akármilyen gazdag lehetőségek rejtezködnének a modern kultúrától elzárkózott egzotikus vidékeken, a természettudományos gondolkodás nem tud hinni qy fűnek abban a bűvölő erejében, amellyel a fáma az indiánok szent teáját felruházta. De szimbólumnak mindenesetre megkapó a szent tea eszméje, amelyben az emberiség ideáljai felé törő nagy emlékek a világtörténelem minden korszakán végigdübörgő tragikumak jelképeződik.

Pirquet a gyermekgyógyászat legnagyobbja közé artozott és az anyák ezrei foglalták hálalmába a nevét, amiért gyermekeiket csodával határos módon megmenette az életnek. Kutatásainak eredményei, revelációként hatoltak az orvosi körökre világszerte és bécsi nép a megbecsülés olyan magas polcára helyezte, hogy illetékes helyről az államfői méltóságot is felkínálták neki. Mi lehetett végbe ebben a grandiózus léleklében, hogy a diosóság csucapontjáról levette magát a megsemmisülés feneketlen örvényébe? Mi lehetett az, ami éjt-napot egygyé forrasztó munkára tüzelte és kicsoda titokzatos fluidum szivódhatott a vénébe, hogy hirtelen eldobta magától az életet, aki minden pillanatát az életmentésnek, a halandóság meafékezésének szentelte? Az indiánok szent teájáról szóló

hírt mintha köllő találta volna ki annak a lélektan, rejtélynek szemlélésére, amely abban lényben nyilvánul meg, hogy a gyógyítás tudományának egy heroikus kiválósága beállt a halál önkéntesei közé. Szent tea! Igen, Ilyesvalami munkálhat a zenében, aki lemond a mindennapi örömeiről, a könnyű fajsúlyu szórakozások cirógatóan melegelő derüjéről és a emberiség kimagasló céljainak szerzetosévé szegődik. Nem kell ezért a gyógyfűért az indiánok közé menni, mert

a magva benn szunnyad minden emberi léleklben és a fejlődés kiszámíthatatlan mozzanataitól függ, hogy kiben fogan meg és kinek a tudásvágyát csigázza mondhatatlanul gyötrelmes szellemi erőfeszítésekre embertársai millióinak érdekében. Ugyancsak a szent teának tulajdonított rontáshoz hasonlít a hatalmas teljesítmények nyomán gyakran bekövetkező katasztrófális reakció, amely alatt annyi kivételesen termékeny alkotó szellem roskadt már össze.

Tekintet nélkül az indiánok szent teájáról elterjedt hír eredetére és jellegére, Pirquet annak a szent teának rabja volt, amely a haladás előharcosaiba, Emerson representatív man-jeibe a leremtés isteni lázát oltotta be. Pirquet martirja lett a szent teának, amely évtizedeken át a súlyos betegek jöltevéjévé ihlette. A szent tea a kultura felbecsülhetetlen értékű erőforrása és fátuma a nagymbereknek, akik akarva-nemakarva kénytelenek inni belőle.

A csehszlovák kormány gyarmati hatalomhoz akarja juttatni a köztársaságot

Gyarmatügyi tanfolyamokat és iskolákat fognak fölállítani

Prága, március 8. Az Uj Kelet tud.) Csehszlovákia fővárosában élénk mozgalmak indult meg abban az irányban, hogy a köztársaságot gyarmati hatalomhoz juttassák. A mozgalom ipari és kereskedelmi körökből indult ki és hatalmas támogatásban részesül kormánykörök részéről is. A „Ceskoslovenska Republika” című újság, amelyet általában a prágai kormány felhivatalosának ismernek, vezércikkben foglalkozott a kérdéssel. A cikk kiemeli, hogy a békeszerződésnek a nemzeti és kulturális követeléseket garantálják ugyan, de úgy a nemzeti aspirációk, valamint a kulturális kivánságok csak akkor eléghetnek ki, ha az ország megfelelő gazdasági feltételekkel rendelkezik. Az elmúlt tíz évben a kormányok minden lehetőséget elkövettek abban az irányban,

hogy az ország gazdasági életét felfejlessék és olyan konszolidációt teremtsenek, amely alapja lehet a biztos fejlődésnek. Minden eddigi törekvés azonban hiábavalónak bizonyult: és az ország gazdasági élete még mindig labilis alapon nyugszik. Hogy az ország kereskedelmi politikája a várakozásoknak nem tudott megfelelni, annak egyik oka az, hogy a csehszlovák köztársaság nem rendelkezik kolóniák fölött. Igaz — folytatta az idézett újság — nagy akadály a ország fejlődésének az is, hogy nincs tengeri határa, azonban manapság, a technika nagy haladása mellett ez nem lehet komoly akadály. „A levegő meghódítása révén az államok határai már nem olyan fontosak. Ha a csehszlovák ipar megerősítené magát, feltétlenül létre tudna hozni

egy olyan légiflottát, amelynek segítségével megoldható lenne a gyarmati probléma is.” Így ír a kormány újsága, amely javasolja, hogy haladéktalanul alakuljon meg egy csehszlovák gyarmati társulat.

A társulat a felhívás révén meg is alakult. Kidolgozták mindenképp a társulat alapszabályait, amelyben kimondták, hogy haladéktalanul szakiskolákat kell felállítani, ahol a gyarmatügyi tantárgyak tanitassanak. Alsófokú ilyenirányú iskolákat kell felállítani de működnie kell egy gyarmati főiskolának is.

A koloniális mozgalom nagy haladást tett már eddig is és valószínű, hogy még nagyobb rétegeket fog magaköré vonni.

Bindea kolozsvári sziguranca-tisztviselő inscenálja az uccai zsidóveréseket

A rendőrprefektura átiratban kérte a sziguranctól és a belügyminisztériumtól a szankciók alkalmazását

(Cluj-Kolozsvár, március 8. Az Uj Kelet tudósítójától.) Napról-napra jobban igazoldik be, hogy a liberálisok kétes üzelmek leleplezése érdekében maguk szították azokat az uccai verekedéseket, diákszavargásokat, amelyek felforgatták a városok békéjét és súlyosan kompromittálták az országot a külföld előtt. A főverekedők rendszeres havi fizetést kaptak s épen ezért az ujj rezsimnek, amikor ezeket a verekedéseket járó honorárium kifizetését beszüntette, sikerült a zavargások megrögögatse kihuzni. Az ujj rezsim minden intézkedése ellenére is Kolozsváron, bár szörványosan, de még mindig előfordul, hogy a sötétség leple alatt, botokkal felfegyverkezett fiatalemberek támadják meg a békés járókelőket.

Legfelháborítóbb ebben a zsidóverésben az, hogy főszereplője mindkét esetben Bindea Joan sziguranca tisztviselő, volt cenzor, hasonlóképpen Ramneamtu szubkomisszár, akik kihallgatásuk alkalmával maguk ismerték be, hogy józanok voltak, csupán a harmadik vere-

kedő Misits George volt illuminált állampolgár.

A verekedéssel kapcsolatban kérdést intéztünk Hatiegan Simon rendőrprefektushoz, aki kijelentette, hogy a verekedések ügyében folyk a vizsgálat és maga vette kezébe a vizsgálat szálait, hogy a bűnösök elnyerjék méltó büntetésüket. A rendőrprefektus a verekedésről értesítette átiratban a belügyminisztériumot, a sziguranca kolozsvári inspektorátusát, valamint a városi sziguranca-hivatalt, amelynek szolgálatában áll Bindea és Ramneamtu és végül átiratban értesítette a kolozsvári egyetem rektorát is, hogy Misits negyedéves orvos-tanhallgató és Bindea ellen, aki harmadéves jogász, törvényes szankciókat alkalmazzon.

Fütsön
Fischer
éle
ával
Telefon 1300
Repülőhidon tul.

Ilyen eset fordult elő mintegy két héttel ezelőtt a Karolina-téren, amikor mintegy 20-25 diák két munkást akart leigazoltatni. Sz. M. zsidó gimnázista szerezetsétségére épen akkor akart keresztülmenni a Karolina-téren s a diákosportból valaki felismerte. Hirtelen körülfogták s ekkor eléje állott Bindea Joan sziguranca tisztviselő s gunyosan így szólította meg:

— Megismertelek kis zsidó, most a kezünkbe kerültél.

A következő pillanatban meglökték a védtelen fiatal diákot, majd valaki súlyos botjával a fejére ütött. Vér ömlött el az arcát, de azért még mindig nem kegyelmeztek meg neki s addig ütötkék, amíg valamelyik közülük megszokta és odaszólt a társaságnak, hogy most már épen elég volt.

Bindea ur másodsor is verekedik
Március 3-ikán este fordult elő a másik

eset, amelynek egyik hőse ismét Bindea János ur volt Misits György negyedéves orvos-tanhallgató és Ramneamtu Tibériu sziguranca szubkomisszár társaságában inscenálta a verekedést a Tanítók Háza közelében. A három fiatalember a Bocskai-téren keresztül üldözött egy fiatal leányt, aki Mózes József nevű bátyja lakására sietett. Amikor be akart lépni a kapun, a fiatalemberek utját állták, amire késébeesetten segítségért kiáltozott. Segélykiáltásaira az uccára sietett Mózes József, majd később Kun Péter, akikre a három izgága fiatalember botokkal támadt rá. A verekedés zajára elősiettek a közelben posztoló rendőrök, mire a három verekedő futásnak eredt s be menekült a Tanítók Házába, ahová a rendőrség embere az egyetemi törvényekre való tekintettel nem követhették őket.

Schellack-ban, mindenféle minőségben, Románia legelő beszerzői forrása.
Ullmann József és Fia
festék és vegyáru import ORADEA.

Központi fűtések,
ipari szárítók, fürdő- és villanyberendezések tervezése, számítása és szerelése
Polonyi és Velits okl. g. mérnökök Turda (Torda.)
Extradyn néven forgalomba hozott saját készítményű rádiókészülékeink minden gyártmány minőségét és árát verik.

A KATONA-SÜTŐDE

4. számú fiókja — a közönség kényelmére — megnyílt. **Strada Regina Maria (volt Deák Ferenc-ucca) 27. sz.**

Rövid hírek a zsidó világból

A Board of Deputies (Angol hitközségek Szövetsége) elhatározta, hogy egyetemes kongresszusra hívja össze az angol zsidóságot a Jewish Agencyben való részvétel megbeszélése céljából. Az angol nem cionista zsidóság tizenkét tagot fog delegálni a Jewish Agencybe.

A németországi liberális zsidók szövetsége kimondotta, hogy nem vesz részt a Jewish Agencyben, mert a Palesztina-mandátum értelmében »nemzeti othon» felépítéséről van szó márpedig a német liberális zsidóság amely tudvalevőleg még ma is a legszélsőségesebb asszimiláció álláspontján áll, a zsidóságot nem tekinti nemzetnek, hanem csakis felekezetnek. A liberális zsidók szövetsége csak egy csekély töredékét foglalja magában a németországi zsidóságnak.

Mint jelentettük, dr. Bernhard Kahn, a Joint Distributions Comitée európai igazgatója az idei pesach ünnepet Palesztinában fogja eltölteni. Beavatott helyen úgy tudják, hogy az amerikai Marshall-csoport dr. Bernhard Kahnt szeretné jelölni a Jewish Agency palesztinai igazgatójává. Dr. Bernhard Kahn igen közel áll a cionizmushoz és a Keren Hajjeszod németországi elnökségének tagjai. A »Jüdische Rundschau» értesülése szerint a Dr. Kahnra vonatkozó személyi kombináció még korai.

A palesztinai vasutigazgatóság elhatározta, hogy az összes palesztinai vasútvonalakat villamosítja. Az erre irányuló előmunkálatok már megkezdődtek és több olyan vasúti kocsi van forgalomban, amelyeket már a villamosvasutak részére gyártottak.

A haifai egyetem barátainak társasága Bostonban elhatározta, egy alapítványt, amelynek jövedelméből a haifai technikai főiskola kiadásai fedezhetőek legyenek. Az első adományt tizezer dollárt Max Schullmann chicagói milliomos adta. A bostoni Artur Grand is tizezer dollárt adományozott erre a célra.

A palesztinai kormány rendeletet bocsátott ki, amely szerint Tel-Aviv polgármesterét és annak helyettesét a jövőben a kormány fogja kinevezni a városi tanács tagjai közül. A rendelet Tel-Aviv lakossága körében élénk tiltakozást váltott ki, mert a polgármestert eddig a város polgárai szabadon választották. A kormány a rendeletet ezzel indokolja, hogy Palesztina összes városában a joggyakorlat szerint a kormány nevezi ki a polgármestereket és ez alól Tel-Aviv sem képezhet kivételt. Érdekes, hogy a kormány nyomban ki is nevezte a polgármestert és helyettesét Diezengoff és Rokach személyében, akiket Tel-Aviv polgársága néhány héttel ezelőtt ugyancsak megválasztott ezekre a tisztségekre.

Patterson ezredes, aki a világháború alatt a zsidó légió parancsnoka volt, az elmúlt napokban Tel-Avivba érkezett, ahol nagy ünneplésben részesítették. A városi tanács díszülést rendezett tiszteletére.

A londoni törvényszéken hivatalosan bejegyezték a »Tel-Chaj» és a »Sechutenu» egyesületeket. A Sechutenu egyesület célja a palesztinai zsidó lakosság jogainak megvédése, míg a Tel-Chaj egyesület a zsidó sport fejlesztését tűzte ki célul az egész világon. A két egyesületet a revizionista cionisták alapították a bécsi kongresszus határozatainak megfelelően. Az egyesületek végrehajtó bizottságának élthossziglani tagjai: Wladimir Jabotinszki, Patterson ezredes és Meyr Grossmann.

Abból az alkalomból, hogy a haifai technikai főiskola ebben az évben adta ki az első mérnöki diplomákat, a főiskola dísztermében ünnepség volt, amelyen Usrschkin elnökölt, aki maga is mérnök. Az ünnepségen a palesztinai élet összes kiválóságai megjelentek. Tizenhét jelöltnek osztották ki a diplomát, közöttük egy nőnek. Három jelölt már alkalmazást kapott az államnál. A technikumnak ebben az évben százhuszonöt hallgatója van.

Jeruzsálemben rövidesen megnyitják a Herzl muzeum. Herzl Tivadar írószobájának berendezése és könyvtára a napokban érkezett meg Palesztinába. A rendkívül értékes dokumentumok között van egy kép, amelyet Herzl rajzolt és amely a jövőben zsidó állampolgárok szimbólusává válik.

Hindenburg német köztársasági elnök elvállalta a tiszteletbeli komaságot dr. József Carlbach altonai főrabbi Sára nevére üszülött lányánál. A főrab-

binak ez a kilencedik gyermeke.

A palesztinai rendőrigazgatóság statisztikája szerint a palesztinai börtönöknek a múlt év végén 2451 lakójuk volt. Ezek között 81 zsidó, 125 keresztény és 2229 mohamedán. A zsidók a palesztinai összlakosság 20 százalékát alkotják, míg a fenti statisztika szerint a börtönzöklők mindössze 33 százalékát teszik ki.

Jeruzsálemben rövidesen tető alá kerül a most épülő Palace Hotel, amely a közelkelet legnagyobb szállodájának egyike lesz. 200 szoba és 84 fürdőszoba, valamint 1200 személyt befogadó előadóterem van az új szállodában, amelynek vezetője Barski lesz, az Al-lenby-hotel jelenlegi igazgatója.

Dr. Eckener, a Zeppelin társaság igazgatója kijelentette, hogy az óriás léghajó ez év áprilisában meglátogatja Palesztinát.

Herbert H. Lehman ezredes, New York állam ujonnan választott alkormányzója, levelben közölte a Keren Hajjeszod vezetőségével, hogy első évi fizetését, tizezer dollárt, a palesztinai újjáépítési alapra adományozza. Lehmann alkormányzó levelében többek között azt írja, nagyon örönd, hogy ebben az évben cionisták és nem cionisták karöltve dolgoznak a közös cél érdekében.

Mügyapjút találtak föl Németországban, amely ötven százalékkal olcsóbb a gyapjuszöveteknél

(Berlin március 8. Az Uj Kelet tud.) A német szövölgiparnak szenzációs újításáról közölnek hosszú hasábkot az újságok. Nem kisebb dologról van szó, mint arról, hogy a műselyem mintájára mügyapjút is gyártsanak, amelynek tartóssága, finomsága és hajlékonysága semmiben sem különbözik a természetes gyapjútól.

A találmány a manheimi Waldhoff-gyár szabadalma. Négy év óta kísérletezett a gyár kémiai osztálya, amíg megtalálta a módját egy olyan szövésre alkalmas fonal elkészítésére, amely nemcsak tartósság tekintetében teljesen egyenértékű a gyapjuval, hanem olyan elszigetelő képességei vannak, amelyek a hideg ellen is sokkal hatékonyabb védelmet nyújtanak, mint a gyapjuszövet. A gyár már meg is kezdte a mügyapjuból való fonalak kiaknázását és ebből a célból részvénytársaságot alapított. Manheimban a részvénytársaság gyárat fog felállítani, amelyeknek gépeit részben már el készítették.

dekében. Ő maga tíz esztendeje kíséri aktív érdeklődéssel a palesztinai országépítést, amelynek sikere legfőbb kívánsága.

Naclium Szokolov, a cionista világ-szervezet végrehajtóbizottságának elnöke, Newyorkba érkezett, hogy részt vegyen az United Palestine Appeal kampányban.

Az amerikai kongresszus által elfogadott Johnson-törvény kimondja, hogy mindazokat a külföldieket, akik az utóbbi öt esztendőben illegális úton vándoroltak ki Amerikába, ki fogják utasítani. A törvény megszavazása óriási izgalmat keltet a zsidó bevándoroltak között. Remény van arra, hogy a szenátus, amelynek még szintén el kell fogadnia a törvényt, enyhíteni fogja annak szigorú rendelkezéseit.

A kanadai bevándorlási miniszter kijelentette egy zsidó delegáció előtt, hogy a kormány a folyó évben kétezer ötszáz zsidó bevándorló részére fog beutazási vízumot adni, a már eldug megszavazott kétezeröttszáz bevándorlási engedélyen kívül, amelyeket a kanadában élő zsidók hozzátartozói számára adtak ki.

Jeruzsálemi jelentések szerint az arabok a Szent fallal szomszédos fal egy részét lerombolták, amit a zsidók a statusquo megsértésének tekintenek. A jeruzsálemi zsidó hitközség ebben az ügyben tiltakozást jelentett be a kormánytól.

Az új gyártmány az előállítására ötven százalékkal olcsóbb, mint a gyapjút. Az új műfonalat könnyen lehet keverni gyapjútal és gyapjuval is, ami lehetővé teszi a posztónak olyan előállítását, hogy nem lehet megkülönböztetni az angol gyapjuszövetektől. A közeli hetekben megkezdik a mügyapju nagybani gyártását.

Háziasszonyok figyelmébe!

Beck kávé

ujjonan gyártott kifőző minő ében, csakis kek csomagolásban eredeti. Kérjen mindenütt való BECK kávé! Ne fogadjon el mást!

Gyár: Beck Jenő
Valea-Lui-Mihai (Ermihályfalva)

MOST JELENT MEG!

Dr. ROHN HILLEL: A palesztinai kolonizáció

Az első magyar nyelvű könyv, amely rendszeresen összefoglalva ismerteti: A palesztinai kolonizáció ötvenéves történetét; a palesztinai kolonizáció módszereit, tárgyi és személyi tényezőit; a kolonizáció közgazdasági és pénzügyi problémáit.

Ára 60. lej. — Megrendelhető: Az Uj Kelet könyvosztályában.

Kitünő márciusi
Sörünket
forgalomba hoztuk.

URSUS Sörgyár Részvénytársaság Cluj

Tavaszi ruhák festése, tisztítása megkezdődött Czinknél Cluj.

Uj ko
ipar,

Az a

(Bucure
Kelet tud
lentette a
éles harc
lág két
trösztje, a
sian Oil F
egyezséne
szempontj
éve van,
mániái p
nyomó ré
rájába tar
a mege
szabadul
bizonyu

mert most
az amerika
a petróleu
nak szabá
szközi fel
nak, amely
alul kerül
dana bizo
hová hibe
került bet
Románia
kedvező k
mert

Oroszors
val több
zett meg
legfontos

Tekintettel
már nem k
kal és mint
bunvállala
vannak a
zonyosra v
leau rövid

A kolossv
előadásore
nap, az U
adássonoz
iparkamar
zenkettőko
adást a tis
desről. Ut
UGIR vez
romániai
nak szüke
sátot Dian
adása fogt

DEVI

Zürich —
Newyork
London
Páris —
Milano —
Prága —
Budapest
Beigrád
Bukarest
Varsó —
Bécs —
Berlin —

Közgazdaság

Uj konjunktura előtt áll a belföldi petróleumipar, de a kartell nem támasztják föl többé

Az angol-amerikai és az orosz petróleum között létrejött béke romániai jelentősége

(Bucaresti-Bukarest, március 8. Az Uj Kelet tud.) Néhány nappal ezelőtt jelentette az Uj Kelet, hogy évekig tartó és harc után helyreállt a béke a világ két legtekintélyesebb petróleum-trösztje, a Royal Dutch Shell és a Russian Oil Products között. Ennek a meg egyezésnek az egész nemzetközi piac szempontjából kiszámíthatatlan jelentősége van, de még közelebről érinti a romániai petróleumipart, amelynek tulajdonosai a Royal Dutch érdekszférájába tartoznak és

a meg egyezés következtében megszabadul az annyira veszedelmesnek bizonyult orosz petróleum konkurrencijától,

mert most már az oroszok is belépnek az amerikai poolba, vagyis elfogadják a petróleum termelésének és eladásának szabályozására megállapított nemzetközi feltételeket. Az orosz petróleumnak, amely eddig termelési költségeken alul került piacra, szentül le kell mondania bizonyos eladási területekről, a hová hihetetlenül alacsony árral kerülhet betérnie.

Románia szempontjából különösen kedvező kihatású lesz a meg egyezés, mert

Oroszország az említett árpolitikával több olyan külföldi piacot szerzett meg, amely a román petróleum legfontosabb vevője volt valami kor

Tekintettel arra, hogy az oroszok most már nem konkurálnak versenyárakkal és minthogy nagyobb román petróleumvállalatok szoros érdekközösségben vannak a Royal Dutch koncernnel, bizonyosra vehető, hogy a román petróleum rövidesen sokkal kedvezőbb elhe-

A kolozsvári UGIR-tagozata vasárnapi előadás-sorozatát. Március 10-ikén, vasárnap, az UGIR kolozsvári tagozata előadás-sorozatát rendez a kereskedelmi és iparkamara dísztermében. Délelőtti feltüntettkor dr. Farkas Mózes tart előadást a tisztviselői és munkálakás-kérdésről. Utána C. R. Mircea mérnök, az UGIR vezérigazgatója fog beszélni a romániai ipari üzemek racionalizálásának szükségességéről. A délelőtti sorozatot Diamant László vezérigazgató előadása fogja bezárni az ipari államok-

lyonési feltételekhez fog jutni külföldön mint eddig.

A belföldi petróleumiparban a meg egyezés híre természetesen a legkedvezőbb benyomást keltette és,

a bizakodó hangulatot csak megerősíti a bányatörvény közeli módosítása,

amely egyenjogúvá teszi majd a petróleumiparban dolgozni akaró külföldi tőkét. Az egyik nagy petróleumvállalat, az I. R. D. P., amelynek részvényeit a külföldi tőzsdéken is jegyzik, már eszkomptálni is tudta a bányatörvény által várható új rezsimet és egy angol érdekeltségtől 500 ezer font sterling összegű kölcsönt kapott, amelyekért kötvényeket adott cserébe és hogy termelését kibővíthesse, a napokban egy milliárd 200 millió lejre emeli fel alaptőkéjét.

A petróleumiparban küszöbön álló fellendüléssel kapcsolatban megint szóba került a belföldi kartell kérdése, amely tudvaleg december elsején felbomlott az általános vélemény szerint a belföldi petróleumárak szabályozására irányuló kartellról szó sem lehet. Mindössze arról van szó, hogy

néhány petróleumvállalat között a termelés és a kereskedelmi hálózat szabályozásáról folytak tárgyalások,

de az árak tekintetében még csak kísérletet sem tesznek arra, hogy a vállalatok egymás kezét megkössek. Ilyenformán a belföldi piacon továbbra is megmarad a szabadverseny és a vállalatok arra fognak törekedni, hogy termékeik minőségét tökéletesítsék és az árulást gyorsabbá tegyék.

ban keresztül üzemrationalizálás eredményeiről és az így olcsóbbá vált termelés dumping-árpolitikájáról. Délután háromnegyednyelkor P. P. Dulfu mérnök tartja meg előadását a standardizálásról. Fülöp Ferenc mérnök filmen be fogja mutatni az A. E. G. klingenbergi nagygyerművének racionalizált működését. Nagyon érdekesnek ígérkezik Negrutiu F. Joan szenator, a kolozsvári kereskedelmi és iparkamara elnökének előadása az építés racionalizálásáról, amit vetített képekkel fog illusz-

trálni. A sorozatot dr. Manonchek-Langer Ottó mérnöknek a fűtés racionalizálásáról szóló előadása fogja bezárni. Az előadás-sorozatát az UGIR-tagokon kívül minden komoly érdeklődőt szívesen lát a vezetőség.

Hétfőn kezdődnek meg az érdemleges vámmunkálatok. Hétfőn délután ül össze a pénzügyminisztériumban az a bizottság, amely a vámtarifa revízióján fog dolgozni. A munkálatok előkészítése érdekében tegnap reggel ülést tartott a szűkebbkörű vámbizottság, amelynek tagjai dr. Ernest Ene iparügyi államtitkár, Cezar Popescu iparügyi vezérigazgató, I. Gr. Dumitrescu kereskedelemügyi vezérigazgató és D. Constantiniu, a pénzügyminisztérium tarifabizottságának igazgatója. Az ülésen, amelyen Virgil Madgearu miniszter elnök, a bizottság azon alapelvek tanulmányozásával foglalkozott, amelyek legalkalmasabbak lehetnek Románia új vámtarifájának elkészítésénél. A bizottság megvitatta továbbá a nyugati államok vámtarifáit s igyekezett azt megállapítani, hogy melyik felel meg leginkább Romániának a megkövetendő kereskedelmi szerződések tekintetében, anélkül azonban, hogy megdrágítaná az életet. Végül a bizottság áttanulmányozta az ipari ankét adatait és az egyes iparágakról készített monográfiákat.

Származási bizonyítvány kell a görögországi árubevitelnél. A görög minisztertanács legújabb határozata szerint a Görögországba szállított mindenemű árura névze származási bizonyítványt követelnek, amelyet valamelyik görög konzulátusnak láttatnia kell. Olyan áru után, amely származási bizonyítvány nélkül érkezik Görögországba, a maximális vámtételt kell fizetni.

Gummi-bocskor

Runi borbizományi I. r. köztrál Cluj, Str. Regele Ferdinand 35. sz. Eladás nagyban. - 10 pár próbarendelés utánvétel. Hegyes, lompá, harul nyitott vagy csukott. Készletlenül is raktáron.

Művészi Blondel keretek!

Elvállalom kézimunkák montirozását, régi keretek aranyozását és javítását. Estenként állandó kiállítás. Semlyai Mihály Cluj, Strada Iuliu Maniu 7. sz.

Anton Rosenzweig Cluj

Heber könyvek és talleszek nagykereskedése. - Gyári árak!

Művészi perzsaszőnyeg
szűkített gobelin, karamani függöny, külföldi fonalak, szövökletékek legelőnyösebb beszerzési forrása.
SCHULHOF EMILNÉ
Oradea, Str. E. Ciorogariu (Ur-u.) 14.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszer közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Álláskeresőknek 30 százalék kedvezmény. Apóhi detések díja előre fizetendő. Jelíeg levelet csak ugy továbbítunk, ha portó helyeg mellékelve van. Eüjegyzési hírek díja 250 lej

Utazók! BERKOVICSNE
vendéglője megnagyobbítva
Oradea, str. Nicolai Iorga 19.
Zabla-u. Mérsékelt árak. Kötőnő házkonyha

T. Hölgyeim! Tekintsék meg saját készítményű bubi, transzformáció, poschtise parókákat. Hat hónapos villanyos ondolálás, speciális festés és minden különlegességek e szakmában. **MUSSA, Cluj Str. Memorand. 10.**

Féjhez adnám fiatal, szépnek mondott, intelligens, vallás s nevelésben részesült hűgomat.
Uj diógyökér ebédős eladó. Berkovic műasztalos Dézsma-u. 2.
Csodárábbi még néhány új pig marad városunkban. Lakók: Strada Bra Janu (volt Krály-utca) 10. Hátul az udvarban.

Kaucióképes (tűhórszakmában teljesen jártas) utazót keresek.
Ajánlatot "Tűhórszakmában" jelígere a kiadóba.
A Ganz Abrahámnéféle kóser szakácskönyv újra kapható az Uj Kelet könyvsztályában. Ára 200 lej és 12 lej portó.

Rádiózik? Jár operába?
akkor nem nélkülözheti a legújabb Operaismertetőt
Az opera és zeneirodalom remekműveit kimerítően ismereti és nagyszámu kottapédánnyal illusztrálja.
Eddig megjelent:
Gounod: Faust ára 34.-
Wagner: Lohengrin " 34.-
Bizet: Carmen " 34.-
Verdi: Aida " 34.-
Puccini: Turandot " 34.-
Erkel: Bánk bán " 34.-
Mozart: Figaro lakodalma " 68.-
Poldini: Farsangi lakodalom " 34.-
Leoncavallo: Bajazzók " 34.-
Thomas: Mignon " 34.-
Erkel: Hunyadi László " 34.-
Puccini: Tosca " 34.-
Kaphatók az UJ KELET könyvsztályában.

TÖZSDÉ

A piac változatlan

DEVIZÁK	Kolozsvár	Valutapiac 1929 március 8 (Rador)							
		Zürich		Páris	Bukarest	Budapest	Bécs	Prága	Newyork
		Nyitás	Zárlat						
Zürich	394-3240	-	-	4250	3235	11030	13694	65005	1923
Newyork	168-15	520	520	256087	16765	573 0	71180	3880	-
London	814-10	252289	252275	12425	815	274425	345175	16393	4944
Páris	659-659	203070	203050	-	6760	223329	2782	13205	39075
Milano	837-882	277250	2722 0	134	881	3001	3723	1787	5325
Prága	49850	154000	153950	-	498 0	1697	2106	-	236
Budapest	2948-2948	906610	906550	-	2935	-	12409	5825	-
Belgrád	-	91275	91275	-	295	100676	1249	5933	176
Bukarest	-	309	309	1525	-	343	42737	2632	6650
Varsó	1920	5335	5330	-	19	6430	7980	37887	-
Bécs	2368-2368	730750	730750	-	2362	80587523	-	47477	-
Berlin	4005-4005	12335	12335	-	3988	136009	16914	80321	-

Száz lej árfolyama: (utó) Zürich 30950, Páris 1520 Budapest 341, Bécs 42312, Prága 200)

A muzsikos ember

Irta: Salom Aléchem. — Szabó Imre fordítása

Eine allein,

Elend wie a Stein

Ich hob zu keinem zu reden,

Nur zu sich allein,

Elend wie a Stein,

Ich hob zu keinem zu reden.

„Gut Schabbes!“

Ruchele felemelte a fejét és észre-
vette — Stempenyut.

— Gut Schabbes! Azt mondom: Gut
Schabbes!

Ruchele be akarta csapni az ab-
lakot és el akart távozni. Ehelyett
azonban félig halkán így felelt:

— Gut Schabbes! Gut jor!

—Maga nem teljesítette a kérése-
met és nem jött ki a berdicsewi uccára.
Hiába vártam. . . Látja, én megírtam,
látja, és olvassa. . .

Stempenyu átadott neki egy össze-
gyűrt papírost és eltűnt.

Ruchele még sokáig kezei között
tartotta a papírost anélkül, hogy tudta
volna mit kezdjen vele, anélkül, hogy
sejtette volna, hogy az mit jelent. . .
Stempenyu hirtelen megjelenése, va-
lamint a „papiros“ átadása nagy za-
varba hozta. Néhány percig tartott,
amíg ismét magához tért. Csak azután
nyitotta ki a papírost, jiddis nyelven
írott levél volt, nagy betűkkel és még
nagyobb ortográfiai hibákkal. Szószere-
int így hangzott:

„Drága angyalom a menyekben,
amikor megláttam ragyogó alakodat,
világosság támadt az én szememben
és. A szívemben pedig pokoli tűz tá-
madt, mert nagyon szeretlek tégedet
és a lelkedet szeretem. Égi szemeid meg-
bővültek az első pillanatban. Nem tu-
dokoludni és csak azt álmodom, bár-
ha téged lát-lilak. Nélküled sötét az
életem és meg fogok halni. De halá-
lomban is örökké látni foglak, mert sze-
retlek. És csókolom a lábaid nyomát
és csókolom gyönyörű szemeidet.

Stempenyu.

Stempenyu életfolyása.

Ha valaki Stempenyut ebből a le-
vélből akarná megítélni, bizonyára
hamis következtetéseket kellene levon-
nia. Stempenyu ereje nem a levélírás-
ban állott. Stempenyu egy regény hő-
s volt, jól felelt, derék ember, a szó leg-
igazabb értelmében semmihiázi, mondom
jó regényhős, de rossz stílusú. El-
végre jól írni nem adhatott mindenkinek.
Stempenyu bizonyára valamely jobbra
született, mint levelek írására, ezt
annakidején már apja, Berl Bassus fel-
fedezte.

Gyermekkorában Stempenyu nem
akart tanulni, csak játszani. Apja ve-
zetése mellett végigpróbálta az ösz-
szes szerszámokat, míg végül megál-
lott a hegedűnél. Berl Bassusnak rajta
kívül is voltak gyermekei, szintén mu-
zikusok, de csak Stempenyu számá-
ra állította ki ezt a bizonyítványt, hogy
Smulek Trompeter, a nagyapja vénája
buzog benne. Ez a Smulek Trompe-
ter személyesen ismerte Paganinót, a
nagy „hegedűst“. Tizenkét éves korá-
ban Stempenyu már játszhatott lako-
dalmokon, ami semmilyen körülmények
között kiesiny teljesítésnek nem mond-

ható. Berl Bassus minden gyermekével
szemben előnyben részesítette, noha
Stempenyut gyakran füleinél fogva
cibálta, olykor megrakta és összeszid-
ta. Mégis ezt a fiát tekintette háza
büszkeségének.

Tizenöt esztendő korában — három
rubel volt a zsebében és egy törött he-
gedű a hóna alatt — Stempenyu ki-
rohant a világba. Felkeresett sok várost
és városkát és falut, majd az egyik,
majd egy másik helyen volt egy
egy muzsikos-trupban, de egy évnél
tovább sehol sem birta. Mindig csak to-
vább tovább akart jutni, elment Maze-
pewkából Stepewkába, Stepewkából
Koreczre, Koreczből Baltába, Baltából
Okonstantinába, Okonstantinából Berdi-
csewbe és így tovább, míg végül Odesz
szában kikötött. Odeszban nem na-
gyon tetszett neki az eset, a város nagy
és nem szenved hiányt olyan meste-
rekben, mint a Stempenyu. Ezért te-
hát új vándorutat vett. A kis városká-
ban nemsokára ismerték a nevét és
mindenütt lelkesen fogadták. („Szabó-
emberek“ biztos forrásból tudták meg
hogy Stempenyu azért játszik olyan
jól, mert eddig ki nem derített módon
hozzajutott Paganini hegedűjéhez.

Tiszteleinek számával egyuttal el-
lenségének száma is gyarapodott. Kül-
önösen hivatalos kollégáinak szemét
szúrta, mert az ő konkurenciája ellen
semmitsem tudtak tenni. Panaszko-
dtek, hogy az utolsó falat kenyert is
kiveszi a szájukból. Panaszko-
dtek, hogy minden lakodalmon csak Stem-
penyu és megint Stempenyu játszik,
mintha az egész világ egyetlen muzsi-
kus lenne és egyetlen muzsikos trupp
lehetne az egész világon. Közben
azonban Stempenyu „jó pajtás“ volt,
nem fukarkodott, épen ellenkezőleg,
nyitkozott ember. Ha pár rubelt keresett
egy lakodalmon, maga köré hívta kol-
légáit, nem sajnálta a snapszot, min-
denkinek ebédet fizetett és a fiatal se-
gédek között „adományokat“ osztoga-
tott. Az ilyen momentumok alkalmá-
val a muzsikosok elfelejtettek hara-
gudni Stempenyura és azt mondták:
„Igazán nem rossz ember, sőt jó pajtás“.
Hiába, egy zsidó lelket nem lehet meg-
becsülni.

Azokban Stempenyu nemcsak pálya-
társait szerette, hanem szerette a leá-
nyokat is, különösen a muzsikosok fe-
kete, vagy kékszemű leányait. Min-
den városban kérőnek jelentkezett és
mindenütt meg is lóditotta egy-egy
muzsikos leánynak a szívét. Stempe-
nyu, a hegedű virtuosa, mestere volt a
szerelemnek. Minden városban volt
neki szerelme és minden leánynak
örök hűséget esküdött. Meg kell határo-
zottan jegyezni: Stempenyu egész
őszintén szeretett, az esküi igazak vol-
tak, hogy úgy mondjam reálisak, min-
denhátsó gondolat és mellékes szándék
nélkül. Azonban feltűnő módon sokat
szenvedett azon, hogy az emlékezete
rossz volt. Mert alig hagyta el az egyik
várost, a szerelme már úgy eltűnt,
mint a mámor, vagy mint a szél. Elfelejt-
ette a várost, elfelejtette a leányt kék
vagy fekete szemével, elfelejtette sze-
relmi esküit, mindent ami körülötte
volt, mindent, mindent. Gyakran tra-
gikus kimenetelűek voltak ezek a sze-

relmi epizódjai, mert voltak leányok,
akik vakon hittek esküjének és várták,
hogy jöjjön. Majd csak jön — mond-
ták magukban megvigasztalódva —
ha nem ma, jön holnap, ha nem holnap,
holnapot n. Es így multak a hónapok
és így mult az év, így várták Stempe-
nyut és tönkrementek beléje. . .
Egy napon azonban Stempenyut is, aki
olyan sokat játszott a tüzzel anélkül,
hogy megégette volna magát, elérte
végzete. A dolog így történt:
Lengyelország egyik városában Stem-
penyunak az ottani muzsikosokkal
együtt kellett volna játszania három
lakodalmon. Minthogy a lakodalmakat
rövid időközökben tartották volna meg
Stempenyu nem tudta, mivel töltsen ki
ezeket az időközöket. Ünatozott és
az efféle kicsiny „szerelmeskedés“
mindig jót tesz az unalom ellen. Stem-
penyu tehát a hegedűs Sájke leányá-
val kezdett barátkozni. Sájke hegedűs

leánya, Freidel, csinos leány volt, bar-
na, jól megtermett leányzó, aki akkor
huszonkettedik évében járt. Stempenyu
szabályszerűen beleszeretett Freidelbe,
apró figyelmességekben részesítette,
ajándékokat vitt neki, hűséget eskü-
dött — mindent az ő bevált módszere
szerint. Ezuttal azonban Stempenyunak
olyannal volt dolga, aki nem könnyen
hagyta magát becsapni. Amikor vége
lett a lakodalmaknak és Stempenyu
mint rendesen, bucsuzni akart szerel-
métől, akkor — ó jaj! — a barna leány
ne engedte tovább vonulni. Ne csinál-
jon faxnikat — mondotta Freidel — ha-
nem csinálja meg a hivatalos eljegyzést.
Stempenyu nem szokta meg az afféle
dolgokat, mindenféle kifogással állt,
hogy kimeneküljön a himárból. Azon-
ban Freidel nem tágitott. A város mu-
zikusai a leány pártjára állottak és
Stempenyu kénytelen volt engedni.
Megtartották a hivatalos eljegyzést és
a muzsikosok az ujdonsült jegyesek
tisztelőre három napon át itak
ettek.

(Folyt. köv.)

Legujabb Wallace-könyvek

Sötét ember
Borzalmak kastélya
A hét lakattal lezárt ajtó
A smaragd nyaklánc
A rémületes arc
A sár a kigyó
A bandita

ára 240.— lej
• 130.—
• 136.—
• 136.—
• 221.—
• 136.—
• 123.—

Kaphatók az UJ KELET könyvosztályában.

Előkészületben SZABÓ IMRE utijegyzetei

AZ UJ BALKÁN

A Balkán népei a béke tizedik évében

A balkáni zsidóság az új világhelyzetben.

Besszarábia, Bukovina, Erdély, Dobrud-
za, Orománia, Bulgária, Törökország,
Jugoszlávia, Görögország.

Előjegyzéseket elfogad az Uj Kelet könyvosztálya